

Nederlandse school 't Kofschip

**Schoolgids
Primair en Voortgezet Onderwijs
2024-2025**

Nederlands Taal- en Cultuurpunt in Rome

Associazione di Promozione Sociale 't Kofschip ETS

www.tkofschip.org

Inhoudsopgave

Inleiding	1
1 Wie, wat, waar	2
1.1 Contactgegevens	2
1.2 Vereniging 't Kofschip	2
1.3 Leerkrachten	3
1.4 Onderwijsinspectie en Stichting NOB.....	5
1.5 Locatie.....	5
2 Kalender, lesgeld en andere praktische zaken.....	6
2.1 Nuttige informatie aan het begin van het schooljaar	6
2.2 Schooltijden/lesdagen	6
2.3 Schoolkalender en vakantierooster	6
2.4 Lesgeld	7
2.5 Privélessen	8
2.6 Schoolverzekering	8
2.7 Toelatingsbeleid	8
2.8 Absenties: verzuim en te laat komen.....	9
2.9 Beleid voor smartphones en tablets	9
2.10 Peuterklas	10
3 Missie en visie	11
3.1 Waar we voor staan	11
3.2 Waar we voor gaan	11
4 Het NTC-onderwijs.....	12
4.1 Nederlands taalonderwijs	12
4.2 Cultuuronderwijs.....	12
4.3 Organisatie van het onderwijs	13
4.3.1 Peuters.....	14
4.3.2 Kleuters (groepen 1 en 2)	14
4.3.3 Groepen 3 t/m 8	14
4.3.4 Voortgezet onderwijs.....	15
4.4 Huiswerk PO en VO	16
5 Begeleiding en toetsing.....	17
5.1 Begeleiding.....	17
5.2 Toetsen	17
5.2.1 Peuters en kleuters	17
5.2.2 Groepen 3 t/m 8	17

Inhoudsopgave

5.2.3 Voortgezet onderwijs.....	18
6 Ouders.....	19
6.1 Rol van ouders	19
6.2 Ouderparticipatie	19
6.3 Klachtenregeling.....	19
7 Kwaliteitszorg.....	21
7.1 Kwaliteitszorgbeleid	21
7.2 Ontwikkelingen in de school.....	21
7.3 Schoolkeuze bij terugkeer naar Nederland.....	21
8 Onderwijsresultaten.....	22
Bijlage 1 - Wet op het primair onderwijs	23
Bijlage 2 - Taal-en cultuurdoelen peuters	24
Bijlage 3 - Kerndoelen Nederlands.....	25
Bijlage 4 - Kerndoelen Nederlands cultuuronderwijs.....	27
Bijlage 5 - Onderwijsplanning groep 1 t/m 8	33
Bijlage 6 - Nuttige websites	40
Bijlage 7 - Nuttige adressen	41
Leslocatie	41
Nederlandse en Belgische (semi)overheidsinstellingen	41

Afkortingen

PO:	Primair onderwijs
VO:	Voortgezet onderwijs
NTC-punt:	Nederlandse Taal en Cultuur Punt, geen dagschool: 't Kofschip in Rome is een NTC-punt
NT2 (kinderen):	Nederlands als tweede taal (kinderen die het Nederlands als tweede taal leren)
(S)NOB :	(Stichting) Nederlands Onderwijs in het Buitenland
CNaVT:	Certificaat Nederlands als Vreemde Taal
IB:	International Baccalaureate
IGCSE:	International General Certificate of Secondary Education
R 1, R 2, R 3:	Bij Nederlands onderwijs in het buitenland spreekt men van Richting 1, Richting 2 en Richting 3, zie hieronder

Inleiding

Welkom in het nieuwe schooljaar!

In deze schoolgids vindt u alle informatie die u nodig heeft om goed van start te gaan en wat u van ons mag verwachten. Daarnaast is de gids bedoeld om u te informeren over de praktische zaken rondom het onderwijs.

Ouders van toekomstige leerlingen kunnen in de schoolgids lezen waarom onze school een goede keuze is. Aan ouders die al leerlingen op onze school hebben, leggen wij verantwoording af over onze manier van werken en de behaalde resultaten.

De schoolgids sluit aan bij ons schoolplan voor de jaren 2024 – 2028, waarin wij uitleggen waar onze school voor staat en waarin we onze missie en plannen nader toelichten.

Meer informatie over 't Kofschip vindt u op onze [website](#).

Jos van Lent

Coördinator Nederlandse school 't Kofschip

1 Wie, wat, waar

1.1 Contactgegevens

Jos van Lent, coördinator, is algemeen contactpersoon voor schoolzaken:

school@tkofschip.org, GSM: (+ 39) 347 854 7386.

Het schoolbestuur is bereikbaar op bestuur@tkofschip.org

De ouders kunnen de contactgegevens van de leerkrachten opvragen bij de coördinator of bij de leerkrachten zelf. Om redenen van privacy worden deze niet in de Schoolgids vermeld.

1.2 Vereniging 't Kofschip

De Nederlandse school 't Kofschip is in 1982 opgericht en wordt sinds 2019 door de vereniging 't Kofschip beheerd, die officieel "Associazione di Promozione Sociale ETS 't Kofschip" heet.

De vereniging wordt geleid door het bestuur en streeft de volgende doelstellingen na:

- belangstelling voor en het gebruik van de taal, cultuur en literatuur van het Nederlandse taalgebied bevorderen
- kinderen met Nederlandse of Belgische wortels de gelegenheid bieden hun kennis van de taal, cultuur en literatuur van het Nederlandse taalgebied te verdiepen
- culturele uitwisseling met Nederland en België bevorderen
- kennis over de samenlevingen in het Nederlandse taalgebied verbreiden.

De activiteiten van de vereniging staan open voor alle leden. Gezinnen met kinderen op 't Kofschip en cursisten van het volwassenenonderwijs zijn automatisch lid. Het lidmaatschapsgeld bedraagt €3,00 per jaar per gezin. Iedereen die de doelstellingen van de vereniging onderschrijft kan [lid worden](#).

De vereniging is onder nummer 57710 geregistreerd bij RUNTS (Registro Unico Nazionale Terzo Settore), het nationale register van verenigingen in Italië.

De vereniging heeft een e-mail adres voor aangetekende post, de zogenaamde *casella di posta elettronica certificata* (tkofschip@pec.it).

Door de codice fiscale van de school 97989950585 in te vullen op de belastingaangifte kunnen in Italië belastingplichtigen 0,5% (het *cinque per mille*) van hun belastingen aan de school schenken:

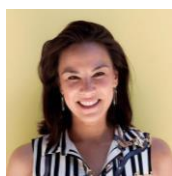
Destinazione del cinque per mille *

☒ Sostegno delle organizzazioni non lucrative di utilità sociale

Codice fiscale del beneficiario (eventuale)

97989950585

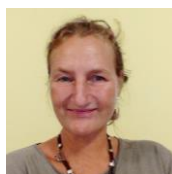
Het bestuur bestaat uit:

Mies Nuytens
Voorzitter

Felix Marttin
Penningmeester

Colinda Koster
Secretaris

Maarten Roest
Bestuurslid, communicatie

Het bestuur onderhoudt intensieve contacten met de coördinator van de school, Jos van Lent.

1.3 Leerkrachten

Het docentencorps bestaat uit een coördinator en elf groepsleerkrachten. Twee van de groepsleerkrachten zijn ook betrokken bij ParliamOlandese, de cursussen Nederlands voor volwassenen.

Bij het vaststellen van de groepsbezetting maken we zoveel mogelijk gebruik van ieders kwaliteiten en ervaring, specialisatie en voorkeur. Omdat we hebben geleerd dat een afwisselende groepsbezetting verfrissend werkt voor zowel de leerkrachten als de leerlingen, wordt de bezetting jaarlijks herzien.

Coördinator

Jos van Lent is Koptoloog en Arabist. Hij doet zelfstandig onderzoek en werkt daarnaast parttime voor een Amerikaanse universiteit. Na jarenlang bestuurslid Onderwijszaken te zijn geweest is hij vanaf augustus dit jaar de nieuwe coördinator van 't Kofschip.

Peuterklas

Eva van Dongen is afgestudeerd docent maatschappijleer. Begin 2024 startte zij het peuteronderwijs op 't Kofschip en ook dit schooljaar neemt zij de peuters onder haar hoede. Daarnaast is Eva invaljuf op 't Kofschip en werkt ze in een Engelstalig kinderdagverblijf.

Groep 1 en 2

Tessa Vrijmoed is eerstegraads docent Grieks en Latijn en auteur van *Het lied van Marina*. Ze is vanaf 2009 verbonden aan 't Kofschip en geeft dit jaar les aan de kleuters van groep 1 en 2.

Groep 3

Marianna Fumagalli is bevoegd lerares Italiaans voor anderstaligen en interculturele trainer, vertaler en tolk. Zij leerde Nederlands in België en is sinds 2017 verbonden aan 't Kofschip. Zij is lid van *Vlamingen in de Wereld* en geeft les aan het eerste jaar van groep 3.

Groep 3

Dianne Di Benedetto is bevoegd onderwijzeres in het basisonderwijs en vanaf 2008 verbonden aan 't Kofschip, waarvan ze van 2014 tot 2023 coördinator was. Zij geeft les aan het tweede jaar van groep 3.

Groep 4

Ralf Kapel is sinds 1996 leerkracht op Nederlandse scholen voor basis- en speciaal (basis)onderwijs en nog steeds werkzaam als online leerkracht, ambulant begeleider en coach. Hij heeft een masters Special Educational Needs afgerond. Rolf geeft les aan groep 4.

Groep 5

Rinske Hernaamt is afgestudeerd als docent pedagogiek en werkt als onderwijsassistente op een internationale school in Rome. Vanaf 2012 is ze verbonden aan 't Kofschip. Ze geeft dit jaar les aan groep 5. Rinske geeft ook privélessen.

Groep 6

Pauline Doclot is afgestudeerd als leerkracht Nederlands, Engels en Frans. Ze heeft in België op verschillende lagere en middelbare scholen lesgegeven. Vanaf dit schooljaar geeft ze les op 't Kofschip les aan groep 6. Pauline geeft ook bijles aan kinderen en volwassenen.

Groep 7 en 8

Saskia Tersteeg is afgestudeerd in Buitenlandse Talen en Letterkunde. Ze is vanaf 2014 verbonden aan 't Kofschip en geeft les aan groep 7 en 8. Saskia geeft ook Nederlandse en Engelse privéles.

VO1 en 2

Barbara Caen is kunsthistorica en als Vlaamse actief voor *Vlamingen in de Wereld*. Ze is vanaf 2020 verbonden aan 't Kofschip en geeft dit jaar les aan groep 1 en 2 van het Voortgezet Onderwijs.

VO4 en 5

Linda Lussenburg is afgestudeerd als vertaler. Ze geeft vanaf 2020 les op 't Kofschip en neemt dit jaar groep 4 en 5 van het Voortgezet Onderwijs voor haar rekening. Daarnaast geeft ze privélessen en is ze als docent betrokken bij *ParliamOlandese*, onze cursussen Nederlands voor volwassenen.

Invaljuf

Annaclaudia Giordano geeft les aan volwassenen in het kader van *ParliamOlandese*, onze cursussen Nederlands en is invaljuf op 't Kofschip. Ze heeft Nederlands gestudeerd en is als docent Nederlands en postdoc verbonden aan de Universiteit van Napels.

1.4 Onderwijsinspectie en Stichting NOB

De Nederlandse school 't Kofschip is een officieel Nederlands Taal- en Cultuurpunt (NTC-punt) van de Stichting Nederlands Onderwijs in het Buitenland (NOB). Wij ontvangen organisatorische ondersteuning van het NOB en staan onder toezicht van de Inspectie Onderwijs Buitenland.

Dit is een belangrijke waarborg dat het onderwijs op 't Kofschip voldoet aan de kwaliteitsnormen van scholen in Nederland en België.

Na het laatste bezoek in februari 2019 oordeelde de schoolinspectie positief over zowel ons Primair als Voortgezet Onderwijs en werden ons onderwijsproces, het schoolklimaat, de onderwijsresultaten, kwaliteitszorg & ambitie en financieel beheer geprezen. Zie [het rapport](#) op onze website. Het volgende bezoek van de inspectie staat in het voorjaar van 2025 gepland.

Het NOB verleent elk jaar een leerlingsubsidie aan de hand van het aantal ingeschreven leerlingen. Tevens biedt het NOB bijscholing voor leerkrachten en bestuursleden met online cursussen, webinars en netwerkbijeenkomsten, wat hen in staat te stelt om de ontwikkelingen in het onderwijs te volgen en hun deskundigheid te vergroten.

1.5 Locatie

De lessen vinden op zaterdagochtend plaats op de Zwitserse School aan de via Malpighi 14 in Rome.

2 Kalender, lesgeld en andere praktische zaken

2.1 Nuttige informatie aan het begin van het schooljaar

Ouders van nieuwe leerlingen worden verzocht om inzage te geven in het paspoort van hun kind. Dit is nodig om de Nederlandse of Belgische nationaliteit vast te stellen in verband met subsidie van de stichting NOB.

Kinderen dienen zelf een A4-schrift en etui met potlood, puntenslijper, gum, pen, kleurpotloden, schaar en lijm mee te nemen.

Aan het begin van het schooljaar krijgen nieuwe leerlingen een map van de school. Hier worden aan het einde van de les alle werkjes, fotokopieën, boeken van de bibliotheek, huiswerk en berichten aan de ouders in gedaan.

Kijk dus elke week in de map van uw kind(eren) om altijd op de hoogte te blijven van lopende onderwijszaken en huiswerk, maar ook van feesten en andere initiatieven.

Alle ouders ontvangen via e-mail de maandelijkse Nieuwsflits met het laatste nieuws en nuttige informatie over de verschillende activiteiten die de school organiseert.

Voor uitgebreide informatie en het laatste nieuws over de school, zie ook onze [website](#).

2.2 Schooltijden/lesdagen

	Locatie	Groepen	Tijd
Zaterdag	Scuola Svizzera di Roma – Zwitserse School	Peutergroep, PO groep 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, VO 1, 2, 4, 5	09.15 – 12.45u

2.3 Schoolkalender en vakantierooster

Eerste schooldag	zaterdag	14 september 2024
Open- en cultuurdag	zaterdag	14 september 2024
Kinderboekendag	zaterdag	5 oktober 2024
Vlaamse Cultuurdag	zaterdag	9 november 2024
Sinterklaasfeest	zaterdag	30 november 2024
Oudergesprekken	zaterdag	maart 2025

Koningsspelen	zaterdag	3 mei 2025
Slotfeest	zaterdag	14 juni 2025
Laatste schooldag	zaterdag	14 juni 2025
Geen les op:		vanwege:
zaterdag	2 november 2024	brugdag Allerheiligen
zaterdag	28 december 2024 en 4 januari 2025	Kerstvakantie
zaterdag	19 april 2025	Paasvakantie
zaterdag	26 april 2025	Zwitserse School gesloten
zaterdag	31 mei 2025	brugdag Dag van de Republiek

2.4 Lesgeld

Het standaardtarief bedraagt €850 per jaar voor het eerste kind; voor daaropvolgende kinderen geldt een korting van 10% (= €765 per leerling).

Overzicht van de tarieven voor lessen en voor privélessen:

		per uur
Volledig tarief (119 uur)	€850	€7,14
Tweede en volgende kind	€765	€6,42
Privéles (eerste kind)		€60,00
Privéles (tweede en volgende kind)		€50,00
Peuters (om de week)	€425	€7,14

Bij inschrijving na 30 september zijn wij genoodzaakt om €300 per leerling extra in rekening te brengen omdat er dan geen subsidie van het NOB meer kan worden aangevraagd.

Wij vinden het belangrijk dat 't Kofschip voor iedereen toegankelijk is. Daarom heeft de school een kortingsregeling voor minder draagkrachtige ouders. Voor informatie kunt u contact opnemen met de penningmeester Felix Marttin (penningmeester@tkofschip.org).

Inschrijven

De inschrijving kan online gedaan worden op het [inschrijfformulier](#). Gebruik één formulier per kind.

De inschrijving geldt voor het hele schooljaar, dat loopt van half september tot half juni. In uitzonderingsgevallen kan een leerling ook in januari worden toegelaten.

Gedurende het hele jaar is het mogelijk om een proefles te volgen.

Betalingen

Betalingen geschieden per bankoverschrijving aan:

T Kofschip Associazione di Promozione Sociale ETS

IBAN: IT 47 R 05696 03229 00000 4347 X74

Banca Popolare di Sondrio Filiale: 458 Roma – Ag. 29

BIC: POSOIT2111S

Er kan worden betaald in één of twee termijnen: vóór 15 oktober en vóór 15 maart.

2.5 Privélessen

Voor kinderen die om praktische of onderwijskundige redenen niet aan de groepslessen kunnen deelnemen, bestaat de mogelijkheid om privélessen te volgen.

Privéles om onderwijskundige redenen is meestal bedoeld voor kinderen die het Nederlands als vreemde taal leren. Privéles heeft dan als doel om de leerling klaar te stomen voor deelname aan een passende klas.

De docenten stemmen de privélessen qua frequentie, duur en inhoud af op de mogelijkheden en behoeften van de leerling. De lessen vinden bij de docent of bij de leerling thuis plaats.

2.6 Schoolverzekering

De kinderen die bij 't Kofschip ingeschreven zijn, vallen onder een collectieve WA-verzekering, die ongevalsrisico's dekt tijdens de lessen en tijdens schoolreisjes.

2.7 Toelatingsbeleid

Onze school staat open voor kinderen vanaf 2,5 jaar. Bij plaatsing wordt rekening gehouden met het niveau en de leeftijd van het kind. Groepen bestaan in de regel uit minimaal 5 leerlingen. De voorwaarde is dat er thuis Nederlands wordt gesproken door minstens één van de ouders of opvoeders. Tevens verwachten wij een optimale motivatie en inzet van de kinderen en hun ouders.

Waar nodig nemen we een instaptoets af, bijvoorbeeld bij kinderen die later instromen en kinderen die een achterstand van meer dan twee jaar op leeftijdgenoten in Nederland hebben. Is het niet mogelijk een kind in een groep in te passen, dan kunnen we privélessen aanbieden. Privélessen zijn ook mogelijk voor kinderen die op zaterdagochtend andere verplichtingen hebben.

Er zijn geen financiële middelen beschikbaar voor leerlingen met speciale behoefte aan zorg, zoals in Nederland. Hierdoor kan plaatsing binnen een groep in het gedrang komen.

Nieuwe leerlingen worden toegelaten aan het begin van het schooljaar, met hoge uitzondering in januari, maar dit is afhankelijk van de ruimte binnen de groep en het niveau van de leerling.

De minimumleeftijd voor deelname aan de peuterklas is 2,5 jaar. Voor groep 1 is dat 4 jaar, in beide gevallen met 1 oktober als peildatum. Deelname aan groep 3 staat in principe open voor kinderen van 6 jaar.

Richtingen

Het NTC-onderwijs richt zich op kinderen van diverse leeftijdsgroepen van wie de taalbeheersing sterk kan uiteenlopen.

In het primair onderwijs wordt onderscheid gemaakt tussen drie Richtingen. De taalbeheersing van de leerling bepaalt zijn of haar Richting. Het niveau van taalbeheersing hangt af van de kwantiteit en kwaliteit van het taalaanbod thuis en de mogelijkheden die het kind heeft om met ouder, opvoeder of leerkracht de taal te gebruiken.

R1 = De leerling heeft het niveau van leeftijdgenoten in Nederland en België. Als de leerling zich op deze manier blijft ontwikkelen, zal hij of zij op 12-jarige leeftijd tenminste het referentieniveau 1F (eind primair onderwijs) beheersen.

R2 = De leerling heeft een achterstand van maximaal twee jaar op leeftijdgenoten in Nederland en België. Als de leerling zich op deze manier blijft ontwikkelen zal hij of zij op uiterlijk 14-jarige leeftijd het referentieniveau 1F (eind primair onderwijs) beheersen, mits er gedurende het schooljaar vooruitgang geboekt wordt bij het inhalen van de achterstand.

R3 = De leerling heeft een achterstand van meer dan twee jaar op leeftijdgenoten in Nederland en België.

Het is mogelijk dat de achterstand van een leerling niet voor ieder taaldomein gelijk is. Veel R1- leerlingen hebben enige achterstand op het taaldomein woordenschat. Er zijn ook leerlingen met een beheersing van spelling, technisch en begrijpend lezen op R2-niveau, die R3 scoren voor actieve woordenschat.

2.8 Absenties: verzuim en te laat komen

Verzuim

Afwezigheid dient van tevoren, uiterlijk op de avond voor de les, aan de leerkracht doorgegeven te worden. De leerkrachten kunnen hier dan bij de voorbereiding van de les rekening houden, te meer daar onze groepen klein zijn en we willen voorkomen dat de leerkracht voor een lege klas komt te staan.

Contactgegevens zijn bij de leerkracht zelf of bij de coördinator op te vragen.

De leerkrachten houden een absentielijst bij. Bij een tweede lesverzuim in één maand wordt extra huiswerk meegegeven voor de volgende les, om te voorkomen dat de leerling een achterstand oploopt.

Te laat komen

De aanvangstijd van de lessen is 09:15 uur. Zorg dat uw kind op tijd is, zodat niemand hoeft te wachten en de leerkracht het lesprogramma naar behoren af kan werken.

Aan leerlingen die zich meerdere malen na 09:15 uur bij de toegangspoort melden, kan de toegang tot de school ontzegd worden.

2.9 Beleid voor smartphones en tablets

In overeenstemming met de afspraken tussen scholen en overheden in Nederland en Vlaanderen, dienen smartphones en tablets op 't Kofschip tijdens de les uit te staan en opgeborgen te worden. In de VO-groepen, waar de lessen digitaal worden ondersteund, mogen ze voor educatieve doeleinden worden gebruikt.

Tijdens de pauze mogen de leerlingen hun smartphones en tablets gebruiken, al worden de leerlingen aangemoedigd om de pauze vooral op het schoolplein met elkaar door te brengen.

2.10 Peuterklas

Sinds het vorige schooljaar heeft 't Kofschip ook een peuterklas.

Één keer in de twee weken vindt er voor de kleuters een speelochtend plaats. Deze ochtenden zijn bestemd voor kinderen van 2,5 tot 4 jaar in groepjes van 5 tot 8 peuters.

Tijdens de speelochtend wordt er een snackpauze gehouden. De peuters gaan veel naar buiten om te spelen in een speeltuin die is afgeschermd van de tuin van de oudere kinderen.

Het peuterlokaal is voorzien van een verschoonhoek en een EHBO-kit.

3 Missie en visie

3.1 Waar we voor staan

Als officieel NTC-punt voldoet 't Kofschip aan de kwaliteitseisen van het Ministerie van Onderwijs.

Kwaliteit betekent voor ons ook: uitstekende leerkrachten, meetbare resultaten en een veilige, plezierige omgeving waar ieder kind gestimuleerd wordt om zich te ontwikkelen. Ons betrokken en professionele bestuur ondersteunt de leerkrachten en de schoolcoördinator, zodat zij zich volledig kunnen richten op het lesgeven.

Wij vinden het belangrijk dat onze school openstaat voor alle kinderen met een Nederlandse of Vlaamse achtergrond in Rome en de nabije omgeving. Naast de Nederlandse taal besteden we veel aandacht aan de Nederlandse en Vlaamse cultuur, een belangrijk onderdeel van de identiteit van onze leerlingen. We streven ernaar een diverse en inclusieve gemeenschap te vormen, waarin kinderen van verschillende leeftijden en achtergronden zich welkom voelen.

Toegankelijkheid en betaalbaarheid staan bij ons centraal, zodat het voor elke familie mogelijk is om hun kind deel te laten nemen aan ons onderwijs. Op deze manier willen we bijdragen aan de culturele en academische ontwikkeling van alle kinderen binnen onze gemeenschap.

3.2 Waar we voor gaan

't Kofschip streeft ernaar om dé toonaangevende kwaliteitsschool te zijn voor onderwijs in de Nederlandse taal en de Nederlandse en Vlaamse cultuur in en om Rome.

Wij willen een stabiele en hechte gemeenschap van 60-70 leerlingen vormen, waarbij toegankelijkheid en betaalbaarheid voor iedereen centraal staan.

Ons doel is ervoor te zorgen dat al onze leerlingen zonder moeite kunnen instromen in het reguliere onderwijs in Nederland en Vlaanderen.

Ons onderwijs dient de leerlingen in staat te stellen om te excelleren in de Nederlandse taal en bij het afronden van ons leertraject het taalniveau C1 te bereiken.

We zetten ons in voor een toekomst waarin onze school een centraal punt blijft in de ontwikkeling van meertalige, cultureel bewuste en academisch sterke individuen.

4 Het NTC-onderwijs

't Kofschip is een NTC-punt waar per week 3,5 uur wordt les gegeven in de taal en cultuur van het Nederlandstalige taalgebied. Dit komt neer op 100 uur taallessen en 20 uur cultuurlessen per jaar.

Er wordt gewerkt in kleine groepjes, waardoor de leerlingen veel aandacht krijgen. De docenten streven naar een ontspannen sfeer in de klas, zonder daarbij een serieuze examenvorbereiding en de kerndoelen uit het oog te verliezen.

Om het volledige programma af te kunnen werken, krijgen de leerlingen huiswerk.

4.1 Nederlands taalonderwijs

Ons Nederlands taalonderwijs is gericht op:

- ontwikkelen van vaardigheden om de Nederlandse taal doelmatig te gebruiken
- kennis en inzicht verwerven omtrent betekenis, gebruik en vorm van de taal
- plezier hebben in het gebruik van de taal

Naast deze taalkundige doelstellingen, streven wij ook de volgende algemene onderwijsdoelen na:

- veilige leeromgeving
- optimalisatie van pedagogisch klimaat
- sociaal, betekenisvol en strategisch leren

De kerndoelen, die beschrijven wat een leerling moet kennen en kunnen, zijn te vinden in Bijlage 3.

4.2 Cultuuronderwijs

Cultuuronderwijs wordt gegeven ter voorbereiding op een eventuele terugkeer naar Nederland of Vlaanderen en met het oog op het onderhouden van banden met Nederland of Vlaanderen. Feesten, tradities en actuele gebeurtenissen staan centraal.

De culturele activiteiten vinden doorgaans tijdens de les plaats. Met het oog op leeftijdsverschillen kan het voorkomen dat oudere leerlingen alternatieve activiteiten ondernemen.

We beginnen het schooljaar met een Cultuurdag. Als leidraad gebruiken we vaak de methode NederLAND INZICHT van het NOB, de Geschiedenis-canon van Nederland en de Canon van Vlaanderen.

Vanaf 2019 organiseert de school een Sinterklaasfeest. In de hogere klassen worden er surprises met gedichten gemaakt en in de lagere groepen doen de leerlingen spellen.

Het jaar wordt afgesloten met een slotfeest, ieder jaar met een ander thema.

Tijdens de lessen besteden we aandacht aan feestdagen zoals Kerstmis, carnaval, Pasen, Koningsdag en vader- en moederdag. Er komen Nederlandse en Vlaamse gebruiken en tradities aan bod: van de

Nederlandse drop tot de Vlaamse wafels, van de Nederlandse Koningsspelen tot de Vlaamse Nieuwjaarsbrief of de “klokken van Rome” met Pasen.

Voor wat het cultuuronderwijs betreft, kijken we in het primair onderwijs naar de aanbodsdoelen:

- oriëntatie op jezelf en de wereld
- kunstzinnige vorming
- Nederlands

In het voortgezet onderwijs gaat het om:

- mens en maatschappij
- kunst en cultuur
- Nederlands

De kerndoelen, die beschrijven wat een leerling moet kennen en kunnen, zijn te vinden in Bijlage 3.

4.3 Organisatie van het onderwijs

We geven les aan peuters en aan kinderen uit het Primair en Voortgezet onderwijs. Bij voldoende aanmeldingen gebeurt dit in groepsverband en anders in de vorm van privélessen, mits er leerkrachten beschikbaar zijn.

Dit jaar hebben we rond de 75 leerlingen: er is één peuterklas, in het PO geven we les aan de groepen 1 t/m 8, en in het VO hebben we de klassen 1, 2, 4 en 5. De leerlingen van de hogere VO-groepen werken toe naar het CnaVT de examen.

We streven naar een groepssamenstelling met zo weinig mogelijk niveauverschillen en maximaal 2 leerjaren bij elkaar. Een groep bestaat uit minimaal 5 en maximaal 13 kinderen, afhankelijk van het aanbod van leerlingen, de grootte van het leslokaal en de beschikbare leerkrachten. Voor een peutergroep geldt uit veiligheidsoverwegingen een maximum aantal van 8 kinderen.

De kinderen in de PO- en VO-groepen dienen zelfstandig te kunnen werken, zodat de leerkracht in korte tijd in een groep met niveauverschillen toch kwalitatief goed onderwijs kan bieden.

We maken hierbij gebruik van het zogenaamde *GIP-model*, wat staat voor het Groeps- en Individueel gerichte Pedagogisch en didactisch handelen van de leerkracht. Dit houdt in dat een les meestal klassikaal begint, waarna er in kleine groepjes onderwijs wordt gegeven en sommige kinderen zelfstandig aan de slag gaan. De les wordt dan klassikaal afgesloten. Tijdens een korte pauze vinden er activiteiten voor alle kinderen plaats, zoals liedjes zingen, spelletjes doen, samen spelen (binnen of buiten) of een film kijken.

4.3.1 Peuters

Peuters leren al doende, tijdens hun spel. Wij spelen daarop in door te zorgen voor een uitdagende leeromgeving met uitnodigende hoeken en tafels. Er wordt een grote verscheidenheid aan zelfontwikkeld materiaal gebruikt. De nadruk ligt op het spelend en ontdekkend leren als voorbereiding op het latere lees- en taalonderwijs.

Alle aspecten die van belang zijn voor de ontwikkeling van het jonge kind komen aan de orde. Denk aan thema's als de seizoenen, Sinterklaas en Kerst. Bij elk thema hoort een woordenschat, die de kinderen leren. Het aanleren van woorden is van groot belang. Het loopt dan ook als een rode draad door alle lessen heen.

Daarnaast is er veel aandacht voor samen spelen, zelfstandigheid en expressie. Verder praten we veel met de kinderen, we vertellen verhaaltjes, er worden versjes en liedjes geleerd en we lezen we uit prentenboeken voor.

Als uitgangspunt nemen we de taal- en cultuurodoelen voor peuters zoals geformuleerd door NOB (zie Bijlage 2).

4.3.2 Kleuters (groepen 1 en 2)

In groepen 1 en 2 blijft de nadruk liggen op het spelend en ontdekkend leren en op een thematische aanpak, maar het aanbod van activiteiten wordt steeds uitdagender, de thema's gevarieerder (voertuigen, natuur, sport, vakantie e.d.) en de bijbehorende woordenschat breidt zich uit. Een ander belangrijk verschil met de peuters is dat we met de kleuters werken aan de beginnende geletterdheid.

De leerkracht houdt in de lessen rekening met het niveau en de interesses van de kinderen en baseert zich hierbij op verschillende didactische bronnen. Naast zelfontwikkeld materiaal wordt er gebruik gemaakt van de methode **"Fonemisch bewustzijn"**. In groep 2 worden de kleuters spelenderwijs de meest voorkomende letters aangeboden die hetzelfde zijn in het Nederlands en het Italiaans: t, m, n, s, etc. – gerelateerd aan de stof van de methode **"Lijn 3"** (zie onder 4.3.3.)

Als uitgangspunt nemen we de doelstellingen uit het Nederlands Onderwijs (zie Bijlagen 3 en 4).

4.3.3 Groepen 3 t/m 8

In groep 3 wordt gewerkt met de methode *Lijn 3*.

De vrolijke buschauffeur Ben Bus vertrekt vanaf het schoolplein en brengt de kinderen langs 12 haltes, die staan voor 12 thema's verdeeld over 2 leerjaren. Bij iedere halte maken de kinderen kennis met de letters en woorden die bij het thema horen.

Bovendien ontdekken ze van alles over de wereld om hen heen. De nadruk van de methode ligt op het aanleren van letters, klanken en woorden. Ook begint het kind met lezen en schrijven.

Per kind wordt bekeken of het nodig is om één of twee jaar over groep 3 te doen. Ook kan het zijn dat een kind tijdens het tweede jaar overstapt naar groep 4.

In de groepen 4 t/m 8 werken we met de methode *Taal actief 4* voor taal en woordenschat en *Staal* voor spelling. Deze methodes worden door de onderwijsinspectie en het NOB aangeraden en worden ook gebruikt in het onderwijs in Nederland en Vlaanderen.

De groepen 4 t/m 8 hebben een gevarieerd onderwijsaanbod, gebaseerd op functioneel taalgebruik. De vier basisvaardigheden - lezen, schrijven, luisteren en spreken - staan centraal met extra aandacht voor de woordenschat.

We nemen regelmatig toetsen af die bij de lesmethode horen en ook de niet-methode-gebonden *Boom*-toetsen uit Nederland. We werken toe naar het behalen van de taalonderdelen lezen, schrijven en taalverzorging van de *Boom*-eindtoets groep 8.

4.3.4 Voortgezet onderwijs

't Kofschip streeft ernaar om de leerling in staat te stellen om bij het afronden van ons leertraject het taalniveau C1 te behalen (zie verder beneden onder Examen).

Leerkrachten gebruiken de methode *Nieuw Nederlands*, waarin lezen en bewust taalgebruik voorop staan om leerlingen te enthousiasmeren voor lezen, om hen aan te zetten zich te verwonderen over taal, en hen te helpen een stem te geven aan wat ze denken en voelen.

Bij de keuze van de leerstof speelt de docent een belangrijke rol. Hij of zij is daarbij gebonden aan de kerndoelen van het Nederlandse Voortgezet Onderwijs en de eisen van de Nederlandse Taalunie voor de CnaVT-examens. Voor zover mogelijk wordt er gewerkt met boeken op HAVO- en VWO-niveau.

Programma

Leerlingen krijgen les in de Nederlandse taal en verdiepen zich in de cultuur van Nederland en België.

Het vak Nederlands omvat:

- spelling
- spreekvaardigheid (presentaties, boekbesprekingen)
- ontleden (taalkundig en redekundig)
- schrijfvaardigheid (stellen, verschillende tekstsoorten analyseren en opstellen maken)

Aan de hand van actuele ontwikkelingen gaan we in op geschiedenis, aardrijkskunde en politieke en maatschappelijke ontwikkelingen in Nederland en België.

Resultaten

Via toetsen en observaties worden de vorderingen van de leerlingen bijgehouden en krijgen wij inzicht in hun kans van slagen.

In maart vinden de oudergesprekken plaats. Aan het eind van het jaar krijgt iedere leerling een rapport. Leerlingen van Marymount International en St. George's British International School krijgen bovendien een aantekening in hun rapport van die scholen.

Examen

Vanaf de leeftijd van 16 jaar kunnen leerlingen het examen voor het [Certificaat Nederlands als Vreemde Taal \(CNaVT\)](#) afleggen. In samenspraak met de leerkracht wordt de leerling geadviseerd welk examen het best bij hem of haar past. Er zijn 5 examens op 3 domeinen en van 4 verschillende taalniveaus.

Ondanks ons streven blijkt taalniveau C1 in de praktijk niet voor elke leerling is weggelegd. Daarom wordt er toegewerkt naar het taalniveau dat het beste bij de leerling past, indien mogelijk B2. Dit is het minimale bewijs van taalbeheersing voor toelating tot veel Nederlandse en Vlaamse universiteiten.

In samenspraak met de ouders kan worden besloten dat een leerling zich op een ander examen

voorbereid, afhankelijk van zijn of haar competenties en doelstellingen.

't Kofschip werkt samen met de Marymount International School en de St. George's British International School in Rome. De uren die de leerlingen op 't Kofschip maken en de cijfers die ze halen, kunnen op deze scholen meegeteld worden.

Leerlingen kunnen onder begeleiding van onze leerkrachten toewerken naar een *International General Certificate of Secondary Education* (IGCSE) of *International Baccalaureate* (IB)-examen op hun dagschool.

4.4 Huiswerk PO en VO

Het aantal uren NTC-onderwijs is beperkt. Huiswerk is een noodzakelijke aanvulling. Het stelt de leerlingen ook in staat om de lesstof zelfstandig te verwerken.

In het basisonderwijs wordt vanaf groep 3 huiswerk gegeven. Er wordt rekening gehouden met het feit dat leerlingen op hun dagschool al veel huiswerk krijgen.

Vanaf groep 1 worden er leesboekjes uit onze bibliotheek meegegeven om het lezen thuis te stimuleren. Dat kan ook samen. Een boek lezen of voorlezen heeft een grote invloed op de taalontwikkeling van een kind.

Bovendien stimuleren we de leerlingen Nederlandse en Belgische tijdschriften en kranten te lezen en naar de Nederlandse of Belgische televisie te kijken om zoveel mogelijk in aanraking met de Nederlandse taal te komen.

5 Begeleiding en toetsing

5.1 Begeleiding

De school streeft een optimale ontwikkeling van de leerlingen na met een persoonsgebonden aanpak. Elke leerling wordt in de groep geplaatst waarin hij of zij qua leeftijd, richting en niveau het beste past en wordt zowel in het leerproces als in de persoonlijke als sociale ontwikkeling begeleid.

De leerkrachten met groepsmappen, waarin de vorderingen van, en observaties over, de leerlingen worden genoteerd. De leerkracht kan zo bepalen of de leerling zijn of haar leerdoelen heeft bereikt. De resultaten van de toetsen worden ook gebruikt voor het schrijven van de rapporten, die elke leerling aan het eind van het schooljaar krijgt.

Voor leerlingen die boven of onder de norm presteren wordt het programma bijgesteld. De leerkracht verricht dan nader onderzoek en stelt, in overleg met de ouders of verzorgers, een handelingsplan op, waarbij het onderwijsprogramma op onderdelen wordt aangepast.

Vanwege zijn of haar kennis van de onderwijssituatie in Nederland, kan de NTC-docent de leerling helpen bij de keuzes die deze moet maken tijdens zijn of haar schoolloopbaan. Bij leerproblemen of leerstoornissen verwijzen wij door naar de dagschool.

5.2 Toetsen

Toetsen worden afgenomen vanaf groep 3. Er zijn twee soorten toetsen. De zogenaamde methode-gebonden toetsen maken deel uit van de gebruikte lesmethode. De niet- methode-gebonden toetsen zijn algemene, door de Onderwijsinspectie goedgekeurde en genormeerde toetsen, zoals de CITO-toetsen of de Boom-toetsen voor groepen 3 t/m 8. Met methode-gebonden toetsen valt na te gaan wat de leerling van de lessen opsteekt en of er ondersteuning in het leerproces nodig is. Bij methode-onafhankelijke toetsen ligt de nadruk op de beoordeling van de leerprestaties. Ze hebben met name een signalerende functie.

5.2.1 Peuters en kleuters

De voornaamste manier om de ontwikkeling van onze peuters en kleuters te volgen is observatie. Er worden nog geen toetsen afgenomen.

Bij inschrijving van hun kinderen in de peutergroep of in kleutergroep 1 dienen ouders relevante informatie te verschaffen, bijvoorbeeld over talen die thuis worden gesproken, over eventuele bijzonderheden op sociaal-emotioneel vlak en over speciale onderwijsbehoeften.

Elke les observeert de leerkracht de ontwikkeling van de leerlingen. Als er meer nauwkeurige informatie nodig is, kan het observatieformulier van het zogenaamde *Plantyn volgsysteem* voor peuters en kleuters worden gebruikt.

5.2.2 Groepen 3 t/m 8

In de groepen 3 t/m 8 wordt gebruik gemaakt van de methode-onafhankelijke Boom-toetsen voor spelling (woorden en werkwoorden), technisch lezen (woorden en tekst) en begrijpend lezen, met als doel de ontwikkeling van deze vaardigheden te volgen en eventuele moeilijkheden op het spoor te komen.

De Boom-toetsen zijn zo ontwikkeld dat ze in elke maand van het jaar kunnen worden afgenomen. Voor de NTC-richtingen 1 en 2 is de onderstaande toetskalender opgesteld. De toetsen kunnen echter ook op andere momenten worden ingezet als de situatie daarom vraagt.

Toets	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Feb.	Maa.	Apr.	Mei	Juni
Begrijpend lezen					Gr. 4 t/m 8				Gr. 4 t/m 8
Technisch lezen (woorden)					Gr. 3 t/m 8				Gr. 3 t/m 8
Technisch lezen (tekst)					Gr. 3 t/m 8				Gr. 3 t/m 8
Spelling (niet ww.)					Gr. 3 t/m 8				Gr. 3 t/m 8
Spelling (ww.)					Gr. 7 en 8				Gr. 7 en 8

Ook R3-leerlingen die privéles volgen kunnen met de flexibel inzetbare Boom-toetsen op al de bovengenoemde onderdelen worden getoetst, al naar gelang het oordeel van de leerkracht.

De uit de toetsen verkregen informatie wordt verwerkt in het Boom-leerlingvolgsysteem, dat de leerkracht in staat stelt om de ontwikkeling van leerlingen te volgen en om groepsoverzichten te maken.

5.2.3 Voortgezet onderwijs

Voor VO-leerlingen tot en met het 4e leerjaar gebruiken we de methode-afhankelijke toetsen van *Nieuw Nederlands* en de methode *Nieuwsbegrip*.

Ook in de VO-groepen blijft observatie een belangrijk instrument voor de leerkracht om eventuele problemen te signaleren, met name op het gebied van de socio-emotionele ontwikkeling.

De informatie uit de toetsen en observaties wordt in het NOB leerlingvolginstrument verwerkt. Op deze manier wordt de ontwikkeling zichtbaar en kan een leerling door de jaren heen worden gevolgd.

6 Ouders

6.1 Rol van ouders

Thuis Nederlands spreken is van groot belang om ervoor te zorgen dat leerlingen zoveel mogelijk profijt hebben van het NTC-onderwijs. Ouders kunnen hun kinderen helpen bij het huiswerk en ze aanmoedigen om Nederlandstalige kinderboeken te lezen.

Ouders kunnen de leerkracht aanspreken over de leerprestaties of gedrags- of leermoeilijkheden van hun kind. Ook leerkrachten kunnen het initiatief tot een gesprek met de ouders nemen, indien zij dat nodig achten.

Aan het begin van het schooljaar kunnen de ouders kennismaken met de leerkrachten, bestuursleden en andere ouders. In maart vinden er oudergesprekken plaats. Waar nodig volgt voor het einde van het jaar nog een gesprek.

6.2 Ouderparticipatie

Alle ouders zijn leden van de vereniging 't Kofschip. Zij worden geregistreerd als vrijwilligers in het wettelijk verplichte vrijwilligers- en ledenregister van de vereniging.

In praktijk is de participatie van ouders belangrijk om de school draaiende te houden, bijvoorbeeld door te helpen bij de organisatie van de verschillende activiteiten.

Het kan gaan om incidentele hand- en spandiensten bij het Sinterklaasfeest, een excursie, Koningsdag en het slotfeest, of om het beheer van de bibliotheek, het bakken van lekkernijen, medewerking aan projecten in de klas en hulp met lezen.

In de jaarlijkse ouderenquête kunt u uw wensen, ideeën of verbeterpunten aangeven.

6.3 Klachtenregeling

Mochten ouders klachten hebben of vragen over hun kinderen, dan kunnen zij zich tot de school wenden. Hiervoor hanteert de school het volgende stappenplan:

Stap 1 De ouders nemen contact op met de **leerkracht**.

Stap 2 Vinden de ouders en de leerkracht geen bevredigende oplossing voor het probleem, dan wordt de **coördinator** van 't Kofschip ingeschakeld. De coördinator kan ook al bij de eerste stap benaderd worden, maar alleen met instemming van beide partijen.

Stap 3 Indien ook na overleg met de coördinator de kwestie niet bevredigend kan worden opgelost, wordt de zaak voorgelegd aan het bestuur, dat in overleg met de coördinator zal proberen een oplossing te vinden.

Ouders die zich tot de coördinator of tot het bestuur wenden met een klacht zonder deze eerst met de leerkracht respectievelijk met de coördinator besproken te hebben, zullen worden terugverwezen naar de leerkracht of naar de coördinator.

Wanneer er geen oplossing gevonden wordt, kan de klager zich wenden tot de Landelijke Klachtencommissie voor het algemeen bijzonder onderwijs.

Voor klachten die betrekking hebben op seksueel, psychisch en fysiek geweld kunnen ouders ook terecht bij de [vertrouwensinspecteurs van de Inspectie van het Onderwijs](#).

7 Kwaliteitszorg

De school probeert de kwaliteit van het onderwijs op een hoog peil te houden door elke vier jaar een plan op te stellen. Het huidige vierjarenplan is geldig van 2024 – 2028.

Ieder jaar wordt gekeken of de doelstellingen zijn gehaald of moeten worden aangepast. Naar aanleiding hiervan kan een verbeter- of jaarplan geschreven worden.

Het plan is te vinden onderaan de pagina's [Onze school](#) en [Praktische info](#) op de website van de school.

7.1 Kwaliteitszorgbeleid

Kwaliteitszorg is onderdeel van het vierjarenplan. De school stelt beleidsvoornemens op over de kwaliteit die wij nastreven. Jaarlijks wordt gekeken of de beleidsvoornemens zijn gehaald. De voornemens worden tevens met de schoolinspectie besproken.

7.2 Ontwikkelingen in de school

Elk jaar voert de school een evaluatie uit om de stand van zaken op beleidsterreinen zoals aannamebeleid, didactisch handelen, toetsen, resultaten en kwaliteitszorg te beoordelen. De meest recente evaluatie is die van van het [schooljaar 2022-2023](#). beoordeeld.

7.3 Schoolkeuze bij terugkeer naar Nederland

Gezinnen die terugkeren naar Nederland kunnen zich op [scholenopdekaart.nl](#) oriënteren om een passende school voor hun kind of kinderen te vinden.

De website bevat informatie over Nederlandse scholen voor primair en voortgezet onderwijs, zoals gegevens over de klassensamenstelling, de doorstroom in onderbouw en bovenbouw en de gemiddelde examencijfers.

8 Onderwijsresultaten

Gedurende het schooljaar 2023-2024 is het ons gelukt om alle methode- en niet-methode-gebonden toetsen af te nemen.

De resultaten van de toetsen in het Primair Onderwijs zijn verwerkt in ons *Boom*-leerlingvolgsysteem. Die voor het Voortgezet Onderwijs staan in een digitaal toetsoverzicht. De resultaten kunnen door de ouders worden opgevraagd bij de leerkracht of coördinator.

Alle kinderen zijn overgegaan naar de volgende groep.

De vorderingen per kind worden persoonlijk toegelicht tijdens het oudergesprek en vermeld in een jaarrapport. Als kinderen de school verlaten voordat ze hun leertraject afgerond hebben, wordt hun beoordeling op het rapport als eindbeoordeling beschouwd. Op aanvraag kan een PO-leerling ook een lijst van de laatst gemaakte methode-onafhankelijke toetsen krijgen.

Voor het CNAVt-examen in mei 2024 kwam geen van onze leerlingen in aanmerking. Wel heeft een externe kandidaat via 't Kofschip het examen afgelegd, met goed gevolg.

Bijlage 1 - Wet op het primair onderwijs

Een van de eisen om voor subsidie van het NOB in aanmerking te komen is het aanleveren van een jaarlijkse schoolgids.

De bepalingen over de inhoud van het schoolplan staan in artikel 13 and 24c van de [Wet op het Primair Onderwijs](#).

Bijlage 2 - Taal- en cultuurodoelen peuters

Fase 1 - Peuters

Nederlands Onderwijs
in het Buitenland

Lezen

Zakelijke teksten

Dit leren leerlingen in fase 1 lezen:

- Informatieve teksten - bekende pictogrammen.
- Instructies - bekende pictogrammen die actie uitbeelden.
- Correspondentie - vormen van schriftelijke communicatie uit de eigen leefwereld.

Doelen

Mijn leerlingen...

- herkennen functies van schrifttaal.
- stellen vragen bij pictogrammen.
- herkennen eenvoudige communicatieve functies van tekst.
- reageren op tekst met een blijk van herkenning.
- ontdekken dat er verschillende soorten schriftelijke bronnen zijn (getypt/digitaal).

Fictie

Dit leren leerlingen in fase 1 lezen:

- Verhalende teksten - reageren (non-) verbaal op eenvoudige hien en nu-verhaaltjes.
- Poëzie - reageren (non-) verbaal op eenvoudige rijmpjes of verjes.

Doelen

Mijn leerlingen...

- tonen zichtbaar plezier in voorgerezen verhaaltjes en rijmpjes.
- vragen om herhaald voorlezen bij boeken waar plezier aan is beleefd.
- kunnen in interactie met leraar kort aangeven voor verhaaltjes of rijmpjes over gaat.
- herkennen verhaaltjes en rijmpjes als middelen om van te genieten en om over te praten.
- tonen verbaal de beleving van het verhaaltje.
- beloven emoties bij verjes, gedichtjes en verhalen.

Technisch lezen

Doelen

Mijn leerlingen...

- ontdekken de relatie tussen klanken en letters.
- doen ervaring op met rijmen.
- spelen dat zij eigen of andermans teksten kunnen lezen.

Mondelinge taalvaardigheid

Gesprekken

Deze gesprekken leren leerlingen in fase 1 voeren:

- Informatieve gesprekken - stellen en beantwoorden van eenvoudige vragen over primaire behoeften en over vertrouwde, concrete onderwerpen.
- Mening- en beaustuimende gesprekken - uiten van mening over of iets wel of niet leuk is en overleggen met hulp over spelactiviteiten.

Doelen

Mijn leerlingen...

- kunnen in aanraking met verschillende gespreksdoelen in alledaagse en schoolse situaties. Leraar benoemt eenvoudige gespreksdoelen.
- worden zich enigszins bewust van de ander(s).
- reageren gericht op eenvoudige vragen in gesprekken.
- beantwoorden in gesprekken met leraar concrete vragen in context van hier en nu met korte taaluitingen, ondersteund door gebaren.
- reageren verbaal op simpele vragen.
- maken opgevoel tijdens het spreken.

Spreken

Dit leren leerlingen in fase 1 vertellen:

- Informatieve gesprekken - beschrijven in korte woorden of eenvoudige zinnen iets of iemand uit eigen omgeving met visuele ondersteuning.
- Betogende en beschouwende gesprekken - uiten persoonlijk voorkeuren tegen leraar.
- Instructieve gesprekken - kunnen een simpel causaal verband aangeven.
- Expressie - zingen van een kort eenvoudig liedje of opzagen van een verje.

Doelen

Mijn leerlingen...

- blijven met sturing bij het gekozen onderwerp.
- voeren eenvoudige, korte spreektoelen uit met doelen als omuieren en informeren.
- ervaren reacties van bekende luisteraars in vertrouwde omgeving.
- leggen spelenderwijs relaties tussen woorden en concreet materiaal.
- vertellen over zelf meegenomen materiaal.

Luisteren

Hier leren leerlingen in fase 1 naar luisteren:

- Informatieve teksten - een kort en eenvoudig prentenboek.
- Betogende en beschouwende teksten - begrijpen de redenen voor eenvoudige klommeringen.
- Instructieve teksten - het opvolgen van een korte eenvoudige instructie.
- Expressieve teksten - begrijpen van interactief voorgerezen prentenboeken, rijmpjes en verjes over concrete onderwerpen in hier en nu.

Doelen

Mijn leerlingen...

- kunnen met luisterdoelen in aanraking (begrijpen) en opvolgen van een opdracht.
- signaleren een verzoek tot luisteren.
- begrijpen een interactief, herhaald belustend verhaal.
- wijzen tijdens of na het voorlezen passende prenten aan.
- leiden betekenis af uit mimiek.
- vertellen met hulp een belangrijke gebeurtenis uit prentenboek kort na.
- reageren kort op inhoud in antwoord op vragen.
- leren zich met hulp bewust worden van luisterhouding.

Woordenschat

Groei van de woordenschat

Doelen

Mijn leerlingen...

- herkennen functies en inhoudswoorden uit de schooltaal.
- leren de relatie tussen woorden en dingen begrijpen.
- beloven woorden.
- leggen spelenderwijs relaties tussen woorden en concreet materiaal (uit domein Mondelinge taalvaardigheid).
- leggen relaties tussen woorden en beelden (uit domein Mondelinge taalvaardigheid).

Woorden leren

Doelen

Mijn leerlingen...

- leren hun eigen voorkeuren activeren (wij hebben thuis een hond).
- vragen de leraar om uitleg van onbekende woorden.
- benoemen voorwerpen en plaatsen uit de eigen omgeving met aangeboden, concrete inhoudswoorden en laten deze door de leraar opschrijven (uit domein Schrijven).

Cultuur

Taalsoelen zijn uitstekend te combineren met doelen voor Cultuur. Kijk op het Domein-overzicht Cultuur of op Globus voor doelen en lesonderwerpen voor leerlingen in deze fase.

Schrijven

Dit leren leerlingen in fase 1 schrijven:

- Informatieve teksten - knabbelen woorden en tekens in de context van ontstane geleendheid.
- Correspondentie - knabbelen bijdrage aan kaarten, brieven en tekstberichten via de telefoon.
- Expressieve teksten - tekenen over eigen leefwereld, benoemen woorden en laten ze opschrijven.

Doelen:

Mijn leerlingen...

- ervaren dat tekens mogelijkheden bieden tot communicatie.
- ervaren reacties van bekende personen in hun leefomgeving op tekening en woorden.
- ervaren dat verzorging is gericht op kleuren en woorden versieren.

VOOR HET COMPLETE OVERZICHT BEKIK HIER ALLE DOELN ONLINE

Inspiratieposter Cultuuronderwijs Fase 1 • Peuters

Nederlands Onderwijs
in het Buitenland

KENNISDOELN

(VAK)GEBIED	LEERDOEL	ONDERWERPEN
Aardrijkskunde		Eigen gein Familie in N/M
Geschiedenis	De leerlingen leren omdringen van tijd en tijdsdeling te hanteren	Tijdsuitlegging: nu, straks, morgen, gisteren
	De leerlingen leren gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen	Babyfoto's, de eigen geschiedenis van baby naar peuter en kleuter
	De leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen de voorbeeldnatij verbinden met de wereldgeschiedenis	Boeken van Annie Maa Schmidt
Materieel erfgoed	De leerlingen hebben kennis van diverse soorten materieel erfgoed in Nederland en Vlaanderen	Bijzondere gebouwen in Nederland en Vlaanderen
Immaterieel erfgoed	De leerlingen hebben kennis van gewoontes, (on)re tradities, feesten (zichtbare culturele uitingen), sport en spel, perorming arts, natuul en uiteren, sociale feesten, prastillen en rituelen, vakmanschap, helden, vaardij en drinken in Nederland en Vlaanderen	Koningsdag Carnaval Sinterklaas Sint Maarten Puffertjes bakken Papierkast Heksenstoep Carnaval Schaatsen en fietsen
Normen en waarden	De leerlingen hebben kennis van normen en waarden in Nederland en Vlaanderen (beleefheid, uitingen, impliciete signalen, opgangsvormen)	Het eigen gein Soorten gezinnen Vriendschappen, bij groep horen Talen op school, thuis
	De leerlingen hebben kennis van culturele diversiteit en verschillende invalshoeken	
Democratische waarden	De leerlingen hebben kennis van de staatsrichting en democratie van Nederland en België en de vergelijking met het land waar de leerlingen wonen	Regels thuis en op school
Cultuurluigen	De leerlingen hebben kennis van Nederlandse en Vlaamse cultuurluigen (Kunst, literatuur, muziek, politie, podiumkunsten, films)	Kunst: Cobra, Mondrian Literatuur: Wimpe, Dikke Dirk, Kikker Muziek: Oud-Hollandsche en eigentijdse kinderliedjes Politie: Kinderliedjes Podiumkunsten: Poppenspel Films: Dierlijke Dop, Pim en Pom, Het grote avontuur

VAARDIGHEDN

(VAK)GEBIED	LEERDOEL	ONDERWERPEN
Productoren van kunstuitingen	De leerlingen kunnen kunstuitingen produceren.	Het maken van gedachten, het ontwerpen van een poster, het schrijven van een verhaal, iets knutselen etc., naar keuze binnen het thema
Reflecteren op kunstuitingen	De leerlingen kunnen analyseren, reflecteren en discussiëren op (het werk van) de ander.	Op werk binnen thema
Eigen opvattingen ontwikkelen en deze formuleren	De leerlingen kunnen kijken en luisteren naar een ander en een eigen mening geven.	Op werk binnen thema
Interculturele vaardigheden en verglijen	De leerlingen kunnen overeenkomsten en verschillen tussen verschillende talen en culturen herkennen en deze benoemen en in kaart te brengen.	Familietradities Feesten en vieringen Gewoontes, gebuilen Hobby's etc.
	De leerlingen kunnen adequaat reageren en handelen in vertrouwde interculturele (digitale) uitdagingen volgens de conventies die gelden voor een bepaalde taal en cultuur.	Pasend reageren en handelen op de gesprekspartner

HOUDING

(VAK)GEBIED	LEERDOEL	ONDERWERPEN
	Verglijen en bewustwording van waarden & normen in verschillende culturen	De leerlingen zijn zich bewust welke normen en waarden gelden.
		Regels, gewoonte en gebruiken thuis en op school

BEKIK HIER DEZE DOELN ONLINE

Bijlage 3 - Kerndoelen Nederlands

De kerndoelen beschrijven wat een leerling moet kennen en kunnen voor het vak Nederlands. Er zijn kerndoelen voor:

Basisonderwijs (Nederland):

www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2006/04/28/kerndoelenboekje

Onderbouw voortgezet onderwijs (Nederland):

www.rijksoverheid.nl/documenten/besluiten/2010/09/17/kerndoelen-onderbouw-voortgezet-onderwijs

Bovenbouw voortgezet onderwijs (Nederland):

www.slo.nl/sectoren/havo-vwo/

Het Vlaamse curriculum:

www.kwalificatiesencurriculum.be

Deze doelen zijn door het NOB vertaald in de NTC-leerlijnen, waarin per taaldomein staat beschreven welke doelen nagestreefd worden.

Mondeling taalonderwijs

De leerlingen leren informatie te verwerven uit gesproken taal. Ze leren tevens die informatie, mondeling of schriftelijk, gestructureerd weer te geven.

De leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken bij het geven en vragen van informatie, het uitbrengen van verslag, het geven van uitleg, het instrueren en bij het discussiëren.

De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.

Schriftelijk taalonderwijs

De leerlingen leren informatie te achterhalen in informatieve en instructieve teksten, waaronder schema's, tabellen en digitale bronnen.

De leerlingen leren naar inhoud en vorm teksten te schrijven met verschillende functies, zoals: informeren, instrueren, overtuigen of plezier verschaffen.

De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale.

De leerlingen leren informatie en meningen te vergelijken en te beoordelen in verschillende teksten.

De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het schrijven van een brief, een verslag, een formulier of een werkstuk. Zij besteden daarbij aandacht aan zinsbouw, correcte spelling, een leesbaar handschrift, bladspiegel, eventueel beeldende elementen en kleur.

De leerlingen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.

Taalbeschouwing, waaronder strategieën

De leerlingen leren bij de doelen onder 'mondeling taalonderwijs' en 'schriftelijk taalonderwijs' strategieën te herkennen, te verwoorden, te gebruiken en te beoordelen.

De leerlingen leren een aantal taalkundige principes en regels. Zij kunnen in een zin het onderwerp, het werkwoordelijk gezegde en delen van dat gezegde onderscheiden.

De leerlingen kennen:

- regels voor het spellen van werkwoorden
- regels voor het spellen van andere woorden dan werkwoorden
- regels voor het gebruik van leestekens

De leerlingen verwerven een adequate woordenschat en strategieën voor het begrijpen van voor hen onbekende woorden. Onder 'woordenschat' vallen ook begrippen die het leerlingen mogelijk maken over taal te denken en te spreken.

Doelstellingen per NTC-richting

NTC Richting 1

Ons NTC-onderwijs heeft in deze situatie als doelstelling aan te sluiten bij het onderwijs in Nederland. We richten ons op het toewerken naar de kerndoelen zoals deze geformuleerd zijn voor de deelvaardigheden van de Nederlandse taal en de tussendoelen zoals geformuleerd voor de verschillende jaargroepen.

NTC Richting 2

Wanneer één van de ouders Nederlands spreekt met het kind en de taal van de andere ouder samenvalt met de dagschooltaal, heeft de leerling te maken met twee talen. Het Nederlands zal vaak niet de dominante taal zijn binnen het gezin. Ons onderwijs streeft ernaar de kerndoelen zoals deze geformuleerd zijn voor de deelvaardigheden van de Nederlandse taal en de tussendoelen zoals geformuleerd voor de verschillende jaargroepen met een achterstand van maximaal twee jaar te bereiken. Omdat de startsituatie anders is, is gebruik van aanvullende leermiddelen en didactieken in de lagere leerjaren veelal noodzakelijk.

NTC Richting 3

Bij NTC Richting 3 is de leeftijd waarop met de lessen Nederlands begonnen wordt, evenals het Nederlandse taalaanbod binnen het gezin, een belangrijke factor.

Indien er thuis niet of nauwelijks Nederlands wordt gesproken, zullen de vorderingen gering zijn.

Het NTC Richting 3-onderwijs streeft ernaar Nederlands als vreemde taal aan te leren en gaat uit van het individuele startniveau. NTC richting 3-leerlingen werken toe naar het behalen van het Certificaat Nederlands als Vreemde Taal, dat vanaf veertienjarige leeftijd kan worden afgenomen. Het accent ligt aanvankelijk vooral op het verbeteren van de mondelinge taalvaardigheid, luisteren en spreken.

Afhankelijk van het te behalen profiel (toeristische/informele, maatschappelijke, professionele of academische taalvaardigheid) kan in overleg met de ouders worden bepaald op welk moment de schriftelijke taalvaardigheid aan bod kan komen. Zo gauw als mogelijk wordt bovendien aansluiting gezocht bij de leermiddelen van NTC Richting 1 en 2. Om bovenstaande doelstellingen te kunnen bereiken is het aanbrengen van een basiswoordenschat van wezenlijk belang. Dat betekent dat het opbouwen en uitbreiden van de woordenschat systematisch moet worden aangepakt.

Bijlage 4 - Kerndoelen Nederlands cultuuronderwijs

De kerndoelen voor het vak Cultuur zijn geïnspireerd op de onderstaande documenten.

Basisonderwijs (Nederland):

www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2006/04/28/kerndoelenboekje

Onderbouw voortgezet onderwijs (Nederland):

www.rijksoverheid.nl/documenten/besluiten/2010/09/17/kerndoelen-onderbouw-voortgezet-onderwijs

Bovenbouw voortgezet onderwijs (Nederland):

www.slo.nl/sectoren/havo-vwo/

Het Vlaamse curriculum:

www.kwalificatiesencurriculum.be

Voor doelen over **cultuuronderwijs** kijken we in het primair onderwijs naar:

- oriëntatie op jezelf en de wereld
- kunstzinnige oriëntatie
- Nederlands

In het voortgezet onderwijs gaat het om:

- mens en maatschappij
- kunst en cultuur
- Nederlands

De cultuurlessen beogen het in stand houden en versterken van de verbondenheid met de cultuur van het Nederlandstalig cultuurgebied, en om een succesvolle terugkeer naar Nederland of Vlaanderen te bevorderen. De cultuurlessen worden gegeven ter ondersteuning van en als aanvulling op de Nederlandse taallessen. De aanbodsdoelen worden geïntegreerd en in onderlinge samenhang aangeboden, en zo veel mogelijk ook in samenhang met de Nederlandse taallessen, maar ook tijdens de cultuurdagen.

Kerninhouden Primair Onderwijs

Oriëntatie op jezelf en de wereld

In dit leergebied oriënteren leerlingen zich op zichzelf, op hoe mensen met elkaar omgaan, hoe ze problemen oplossen en hoe ze zin en betekenis geven aan hun bestaan. Leerlingen oriënteren zich op de natuurlijke omgeving en op verschijnselen die zich daarin voordoen. Leerlingen oriënteren zich ook op de wereld, dichtbij, veraf, toen en nu en maken daarbij gebruik van cultureel erfgoed.

Kinderen zijn nieuwsgierig. Ze zijn voortdurend op zoek om zichzelf en de wereld te leren kennen en te verkennen. Die ontwikkelingsbehoefte is een aangrijpingspunt voor dit leergebied. Tegelijk stelt de samenleving waarin kinderen opgroeien haar eisen. Kinderen vervullen nu en straks taken en rollen, waarop ze via onderwijs worden voorbereid. Het gaat om rollen als consument, als verkeersdeelnemer en als burger in een democratische rechtstaat. Kennis over en inzicht in belangrijke waarden en normen

en weten hoe daarnaar te handelen, zijn voorwaarden voor samenleven. Respect en tolerantie zijn er verschijningsvormen van.

Bij het leren kennen van de wijze waarop mensen hun omgeving inrichten, spelen economische, politieke, culturele, technische en sociale aspecten een belangrijke rol. Het gaat daarbij om datgene wat van belang is voor betekenisverlening aan het bestaan, om duurzame ontwikkeling, om (voedsel)veiligheid en gezondheid en om technische verworvenheden.

Bij het oriënteren op de natuur gaat het om jezelf, om dieren en planten en natuurverschijnselen. Bij de oriëntatie op de wereld gaat het om de vorming van een wereldbeeld in ruimte en tijd. Leerlingen ontwikkelen een geografisch wereldbeeld aan de hand van gebieden en met behulp van kaartvaardigheden. Ze ontwikkelen een historisch wereldbeeld. Dat betekent dat ze kennis hebben van historische verschijnselen in delen van de wereld en van chronologie. Leerlingen leren hun wereldbeeld (over henzelf en de wereld) aan de hand van actuele onderwerpen voortdurend 'bij de tijd' te brengen.

Waar mogelijk worden onderwijsinhouden over mensen, de natuur en de wereld in samenhang aangeboden. Dit komt het 'begrijpen' door leerlingen ten goede en draagt voorts bij aan vermindering van de overladenheid van het onderwijsprogramma. Ook inhouden uit andere leergebieden worden betrokken op de 'oriëntatie op jezelf en de wereld'. Te denken valt aan het lezen en maken van teksten (begrijpend lezen), het meten en het verwerken van informatie in onder andere tabellen, tijdlijn en grafieken (rekenen/wiskunde) en het gebruik van beelden en beeldend materiaal (kunstzinnige oriëntatie). Onderwijs is er immers vooral op gericht om leerlingen zicht te geven op betekenis en samenhang.

Kunstzinnige oriëntatie

Door middel van een kunstzinnige oriëntatie maken kinderen kennis met kunstzinnige en culturele aspecten in hun leefwereld. Het gaat bij dit domein om kennismaking met dié aspecten van cultureel erfgoed waarmee mensen in de loop van de tijd vorm en betekenis hebben gegeven aan hun bestaan. Het gaat bij kunstzinnige oriëntatie ook om het verwerven van enige kennis van de hedendaagse kunstzinnige en culturele diversiteit. Dit vindt zowel op school plaats, als via regelmatige interactie met de (buiten)wereld. Kinderen leren zich aan de hand van kunstzinnige oriëntatie open te stellen: ze kijken naar schilderijen en beelden, ze luisteren naar muziek, ze genieten van taal en beweging. Kunstzinnige oriëntatie is er ook op gericht bij te dragen aan de waardering van leerlingen voor culturele en kunstzinnige uitingen in hun leefomgeving. Ze leren daarnaast zichzelf te uiten met aan het kunstzinnige domein ontleende middelen:

- ze leren de beeldende mogelijkheden van diverse materialen onderzoeken aan de hand van de aspecten kleur, vorm, ruimte, textuur en compositie
- ze maken tekeningen en ruimtelijke werkstukken
- ze leren liedjes en leren ritme-instrumenten te gebruiken als ondersteuning bij het zingen
- ze spelen en bewegen.

Waar mogelijk worden daarbij onderwerpen gebruikt die samenhangen met die uit andere leergebieden. Het onderwijs wordt daardoor meer samenhangend en mede daardoor betekenisvoller voor leerlingen. Maar voorop staat natuurlijk de authentieke bijdrage van kunstzinnige oriëntatie aan de ontwikkeling van kinderen.

Nederlands

Taalonderwijs is van belang omdat de rol van taal bij het verwerven van inhouden en vaardigheden in alle leergebieden (en de transfer daartussen) evident is. Het onderwijs in Nederlands als tweede taal

heeft dat besef de laatste jaren sterk doen groeien. Taalonderwijs is dus van belang voor het succes dat kinderen in het onderwijs zullen hebben en voor de plaats die ze in de maatschappij zullen innemen.

Daarnaast heeft taal een sociale functie. Kinderen dienen hun taalvaardigheid te ontwikkelen, omdat ze die nu en straks in de maatschappij hard nodig hebben. Dat houdt onder meer in dat het onderwijs waar mogelijk uitgaat van communicatieve situaties: levensechte en boeiende leesteksten, gesprekken over onderwerpen die kinderen bezighouden en een echte correspondentie met kinderen van andere scholen.

Taalverwerving en -onderwijs verlopen als het ware in cirkels: het gaat vaak om dezelfde inhoud, maar de complexiteit en de mate van beheersing nemen toe. Anders gezegd: het onderwijs in Nederlandse taal is er op gericht dat kinderen in de beheersing van deze taal in en buiten school steeds competentere taalgebruikers worden. Die competenties zijn te typeren in vier trefwoorden:

- kopiëren: zo letterlijk mogelijk een handeling nadoen (overschrijven van het bord bijvoorbeeld)
- beschrijven: op eigen wijze (in eigen woorden) toepassen van een vaardigheid (verslag uitbrengen, informatie geven of vragen bijvoorbeeld)
- structureren: op eigen manieren ordening aanbrengen
- beoordelen: reflectie op mogelijkheden, evalueren

Deze trefwoorden zijn niet zonder meer tot formuleringen in kerndoelen te verwerken, omdat het vaak gaat om een combinatie van competenties.

De schriftelijke taalvaardigheid neemt een belangrijke plaats in. 'Geletterdheid' veronderstelt meer dan alleen de techniek van lezen en schrijven. Ook inzicht in de maatschappelijke functie ervan en een positieve attitude maken er deel van uit. Deze ontwikkeling begint eigenlijk al voor de basisschool, bij voorlezen en vertellen in het gezin, en wordt verder ontwikkeld in alle groepen. Ook al is de ontwikkeling van de schriftelijke taalvaardigheid van belang, de ontwikkeling van de mondelinge taalvaardigheid verdient blijvende aandacht. Uitbreiding van de woordenschat, aandacht voor taal en denken, toepassen van luisterstrategieën, voorlezen en vertellen: het zijn activiteiten die de mondelinge taalvaardigheid verder ontwikkelen, maar daarnaast voorwaardelijk zijn voor het schriftelijke domein.

Beschouwing van taal en taalgebruik geeft kinderen 'gereedschappen' om over taal te praten en na te denken. Traditioneel ging het hierbij om grammatica, soms ook om de beschouwing van interessante taalverschijnselen. Tegenwoordig denkt men hierbij vooral aan inzicht in eigen en andermans taalgebruikstrategieën, zodat een kind leert deze steeds bewuster en doelgerichter in te zetten. Naast aandacht voor taal als systeem, is er ook reflectie op taalgebruik. Taalbeschouwing dient geen op zichzelf staand onderdeel te vormen, maar geïntegreerd te worden met (onderdelen uit) de overige domeinen.

Onderwijs in Nederlands als tweede taal heeft vaak een wat ander karakter dan Nederlands als eerste taal: de beginsituatie van de leerlingen is anders, de didactiek verschilt, het aanbod is soms anders gefaseerd, er ligt meer nadruk op woordenschatuitbreiding. Voor alle leerlingen gelden echter dezelfde doelen en hetzelfde aanbod. Veel van oorsprong autochtone kinderen die in achterstandssituaties opgroeien, zijn ook gebaat bij didactische inzichten die door ervaring met onderwijs aan allochtone kinderen scherper zijn geworden. Eén van die inzichten is, dat taal in alle vakken een cruciale rol speelt bij het verwerven van kennis en vaardigheden in de 'andere vakken'.

Kerninhouden onderbouw Voortgezet onderwijs

Mens en maatschappij

In de kerndoelen van het onderdeel mens en maatschappij is een enigszins vergelijkbare structuur te herkennen als bij de kerndoelen van het onderdeel mens en natuur: vragen stellen en onderzoek doen (36, 39), verschijnselen in tijd en ruimte plaatsen (37, 38), gebruik van bronnen (40, 41, 42) en de inhoudelijke thema's (42 tot 47) geordend van dichtbij en kleinschalig naar verder weg of grootschalig. Verschillende kerndoelen concretiseren de opdracht aan elke school om aandacht te besteden aan burgerschap. Het gaat vooral om de kerndoelen 43 en 44, maar ook met andere kerndoelen wordt invulling gegeven aan deze opdracht: te denken valt aan de kerndoelen 6, 35, 36 en 56.

6. De leerling leert deel te nemen aan overleg, planning, discussie in een groep.
35. De leerling leert over zorg en leert zorgen voor zichzelf, anderen en zijn omgeving, en hoe hij de veiligheid van zichzelf en anderen in verschillende leefsituaties (wonen, leren, werken, uitgaan, verkeer) positief kan beïnvloeden.
36. De leerling leert betekenisvolle vragen te stellen over maatschappelijke kwesties en verschijnselen, daarover een beargumenteerd standpunt in te nemen en te verdedigen, en daarbij respectvol met kritiek om te gaan.
37. De leerling leert een kader van tien tijdvakken te gebruiken om gebeurtenissen, ontwikkelingen en personen in hun tijd te plaatsen.
38. De leerling leert een eenvoudig onderzoek uit te voeren naar een actueel maatschappelijk verschijnsel en de uitkomsten daarvan te presenteren.
39. De leerling leert historische bronnen te gebruiken om zich een beeld van een tijdvak te vormen of antwoorden te vinden op vragen, en hij leert daarbij ook de eigen cultuurhistorische omgeving te betrekken.
40. De leerling leert de atlas als informatiebron te gebruiken en kaarten te lezen en te analyseren om zich te oriënteren, zich een beeld van een gebied te vormen of antwoorden op vragen te vinden.
41. De leerling leert in eigen ervaringen en in de eigen omgeving effecten te herkennen van keuzes op het gebied van werk en zorg, wonen en recreëren, consumeren en budgetteren, verkeer en milieu.
42. De leerling leert over overeenkomsten, verschillen en veranderingen in cultuur en levensbeschouwing in Nederland, leert eigen en andermans leefwijze daarmee in verband te brengen, leert de betekenis voor de samenleving te zien van respect voor elkaars opvattingen en leefwijzen, en leert respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit.
43. De leerling leert op hoofdlijnen hoe het Nederlandse politieke bestel als democratie functioneert en leert zien hoe mensen op verschillende manieren bij politieke processen betrokken kunnen zijn.
44. De leerling leert de betekenis van Europese samenwerking en de Europese Unie te begrijpen voor zichzelf, Nederland en de wereld.
45. De leerling leert over de verdeling van welvaart en armoede over de wereld, hij leert de betekenis daarvan te zien voor de bevolking en het milieu, en relaties te leggen met het (eigen) leven in Nederland.

46. De leerling leert actuele spanningen en conflicten in de wereld te plaatsen tegen hun achtergrond, en leert daarbij de doorwerking ervan op individuen en samenleving (nationaal, Europees en internationaal), de grote onderlinge afhankelijkheid in de wereld, het belang van mensenrechten en de betekenis van internationale samenwerking te zien.

Kunst en cultuur

Met de vijf kerndoelen voor het onderdeel kunst en cultuur wordt het gemeenschappelijke en het gelijkwaardige van de verschillende kunstzinnige disciplines benadrukt. Doel is een brede oriëntatie op kunst en cultuur. Deze kerndoelen geven ook variatie in activiteiten aan: eigen werk maken en presenteren, andermans werk ervaren en plaatsen, verslag doen van activiteiten, en reflecteren op eigen en andermans werk.

47. De leerling leert door het gebruik van elementaire vaardigheden de zeggingskracht van verschillende kunstzinnige disciplines te onderzoeken en toe te passen om eigen gevoelens uit te drukken, ervaringen vast te leggen, verbeelding vorm te geven en communicatie te bewerkstelligen.
48. De leerling leert eigen kunstzinnig werk, alleen of als deelnemer in een groep, aan derden te presenteren.
49. De leerling leert op basis van enige achtergrondkennis te kijken naar beeldende kunst, te luisteren naar muziek en te kijken en luisteren naar theater-, dans- of filmvoorstellingen.
50. De leerling leert met behulp van visuele of auditieve middelen verslag te doen van deelname aan kunstzinnige activiteiten, als toeschouwer en als deelnemer.
51. De leerling leert mondeling of schriftelijk te reflecteren op eigen werk en werk van anderen, waaronder dat van kunstenaars.
56. De leerling leert tijdens bewegingsactiviteiten sportief te zijn, rekening te houden met de mogelijkheden en voorkeuren van anderen, en respect en zorg te hebben voor elkaar.

Nederlands

De kerndoelen zijn vooral gericht op de communicatieve functie van de Nederlandse taal en kennen een belangrijke plaats toe aan strategische vaardigheden. Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan culturele en literaire aspecten.

1. De leerling leert zich mondeling en schriftelijk begrijpelijk uit te drukken.
2. De leerling leert zich te houden aan conventies (spelling, grammaticaal correcte zinnen, woordgebruik) en leert het belang van die conventies te zien.
3. De leerling leert strategieën te gebruiken voor het uitbreiden van zijn woordenschat.
4. De leerling leert strategieën te gebruiken bij het verwerven van informatie uit gesproken en geschreven teksten.
5. De leerling leert in schriftelijke en digitale bronnen informatie te zoeken, te ordenen en te beoordelen op waarde voor hemzelf en anderen.
6. De leerling leert deel te nemen aan overleg, planning, discussie in een groep.
7. De leerling leert een mondelinge presentatie te geven.

8. De leerling leert verhalen, gedichten en informatieve teksten te lezen die aan zijn belangstelling tegemoet komen en zijn belevingswereld uitbreiden.
9. De leerling leert taalactiviteiten (spreken, luisteren, schrijven en lezen) planmatig voor te bereiden en uit te voeren.
10. De leerling leert te reflecteren op de manier waarop hij zijn taalactiviteiten uitvoert en leert, op grond daarvan en van reacties van anderen, conclusies te trekken voor het uitvoeren van nieuwe taalactiviteiten.

Kerninhouden bovenbouw Voortgezet onderwijs

In augustus 2007 is in Nederland nieuwe wetgeving ingevoerd die scholen meer ruimte heeft gegeven om de tweede fase naar eigen onderwijskundige inzichten in te richten, waardoor meer samenhang tussen de profielvakken kan worden aangebracht, en het onderwijs meer op de kwaliteiten van de leerlingen afgestemd kan worden.

Meer informatie is te vinden op de site van de [Stichting Leerplan Ontwikkeling](#).

Bijlage 5 - Onderwijsplanning groep 1 t/m 8

Naast de onderwijsplanning voor groep 1 t/m 8 op de volgende bladzijden van deze bijlage, zijn voor de leerkracht ook de domeinoverzichten voor groep 1 tot met het voortgezet onderwijs beschikbaar op het platform Globus. Deze domeinoverzichten van de NTC-leerlijn, ontwikkeld door de NOB, geven de leerkrachten nog meer inzicht en bieden houvast bij het afstemmen van het taalaanbod op het niveau van de leerlingen.

NEDERLANDS GROEP 1 en 2 Deze groepen worden meestal gecombineerd <u>Doelstelling</u> De leerlingen worden vertrouwd gemaakt met het Nederlands onderwijs en de tradities. Gedurende het schooljaar verrijken de kinderen spelenderwijs hun Nederlandse woordenschat en wordt de grondslag gelegd voor de verdere ontwikkeling van de taal.	
Didactische werkvormen	Leer- en hulpmiddelen
- <u>verhaaltjes</u> voorlezen (ontwikkeling van de <u>luistervaardigheid</u> en <u>woordenschat</u>) - <u>kringgesprekken</u> (ontwikkeling van de <u>sprekvaardigheid</u>) - <u>spelletjes</u> (ontwikkeling van de <u>sociale vaardigheden</u>) - <u>motorische ontwikkeling</u> fijne en grove motoriek zijn van groot belang voor de algehele ontwikkeling van het kind (denk aan schrijf- en spreekvaardigheden) - <u>toneel</u> (ontwikkeling van <u>sociale vaardigheden</u> en <u>woordenschat</u>)	Eigen materiaal zoals: - prentboeken - werkbladen (begrippen aanleren) - poppenkast - lotto's - domino - kwartetten - memory - video's - CD's, liedjes enz.

Onze leerlingen komen uit verschillende taalsituaties, daarom is het belangrijk dat de leerdoelen aangepast worden aan ieder individu. Bijvoorbeeld: bij kinderen die terug naar Nederland of Vlaanderen gaan, worden er hogere eisen gesteld dan bij kinderen die in Italië blijven wonen en die het Nederlands als bijvak of zelfs als een tweede taal leren.

Deze differentiatie wordt mede mogelijk gemaakt, tijdens de lessen, doordat we gedifferentieerde leerstof aanbieden en met kleine groepjes werken, en derhalve meer aandacht aan elke leerling kunnen geven. De aanpassing van de leerdoelen wordt in overleg met de ouders aan het begin van het schooljaar bepaald.

NEDERLANDS GROEP 3 (bij NT2-kinderen zie ook doelen voor kleuters)				
LEZEN Aanvankelijk lezen	STELLEN	LUISTEREN	SPREKEN WOORDENSCHAT/UITSPRAAK/GESPREK	TAAL
De dagschool leert onze leerlingen lezen, wij als NTC-punt daarentegen richten ons op de specifieke moeilijkheden van de Nederlandse taal: twee(teken)klanken, g/ch, k, f/v, v/w/ z/s, aa-a enz.	Schrijven van korte zinnen en (rijm)woordjes. Zinnen afmaken, woordvelden samenstellen, voorlezen uit eigen werk. Luisteren naar het werk van anderen. Aanleren van het alfabet.	Herkennen en onthouden van geluiden, stemmen, woorden en zinnen, verhalen, beschrijvingen. Herkennen van het verloop in een verhaal. Herkennen van stemmingen in een verhaal.	Spreken en vertellen in de kring en in kleine groepjes (spontaan, duidelijk en verstaanbaar). Overbrengen van eenvoudige boodschappen (mededeling, opdracht, beschrijving, verslag). Vragen stellen en beantwoorden. Spelen met klanken, woorden en zinnen (rijm). Imiteren van manieren van spreken. Samen een gesprek voeren in de kring onder leiding van de leerkracht, met aandacht voor gespreksregels. Samen een gesprek voeren over een onderwerp. Werken aan specifieke gespreksvaardigheden: bij het onderwerp blijven, zich duidelijk uitdrukken, om verduidelijking vragen, zich verplaatsen in de gedachten van een ander, je mening geven. Samen overleggen en tot een besluit komen. Een telefoongesprek voeren. Gesprekken evalueren onder leiding van de leerkracht.	VORM Onderscheiden en gebruiken van woordsoorten zonder de termen te kennen. Zinnen maken, zinnen uitbreiden, zinnen inkorten. BETEKENIS Oefenen met vraag- en antwoordzinnen. Oefenen met tegenstellingen. Rubriceren en sorteren van woorden.

NEDERLANDS GROEP 4 (bij NT2-kinderen zie ook doelen voor groep 3/kleuters)				
LUISTEREN	LEZEN TECHNISCH EN BEGRIJPEND LEZEN	SPREKEN WOORDENSCHAT/UITSPRAAK/GESPREK	STELLEN SCHRIJFVAARDIGHEID	TAAL
Herkennen en onthouden van geluiden, stemmen, woorden en zinnen, verhalen, beschrijvingen. Herkennen van het verloop in een verhaal. Herkennen van stemmingen in een verhaal.	De dagschool leert onze leerlingen lezen, wij als NTC-punt daarentegen richten ons op de specifieke moeilijkheden van de Nederlandse taal: twee(teken)klanken, g/ch, k, f/v, v/w/ z/s, aa-a enz. Technisch lezen van meerlettergrepige woorden, eenvoudig begrijpend lezen	Spreken en vertellen in de kring en in kleine groepjes (spontaan, duidelijk en verstaanbaar). Overbrengen van eenvoudige boodschappen (mededeling, opdracht, beschrijving, verslag). Vragen stellen en beantwoorden. Spelen met klanken, woorden en zinnen (rijm). Imiteren van manieren van spreken. Samen een gesprek voeren in de kring onder leiding van de leerkracht, met aandacht voor gespreksregels. Samen een gesprek voeren over een onderwerp. Werken aan specifieke gespreksvaardigheden: bij het onderwerp blijven, zich duidelijk uitdrukken, om verduidelijking vragen, zich verplaatsen in de gedachten van een ander, je mening geven. Samen overleggen en tot een besluit komen. Een telefoongesprek voeren. Gesprekken evalueren onder leiding van de leerkracht.	Schrijven van korte, zakelijke en fantasieteksten: verhaal, gedicht, afbeelding beschrijven, mededeling. Schrijven van brieven aan bekenden, met een korte mededeling. Woordvelden samenstellen en rubriceren. Zinnen van een verhaal in de goede volgorde zetten, fragmenten van een verhaaltje in de juiste volgorde zetten. Herkennen van vormverschillen in diverse tekstsoorten: boeken kranten en tijdschriften. Vragen formuleren: wat- en waarom- vraag. Interpunctie: punt en vraagteken, hoofdletters. Voorlezen uit eigen werk. Luisteren naar het werk van anderen. WOORDENBOEK Aanleren van het alfabet. Begrip „alfabetische ordening" kennen. Werken met de alfabetische ordening van letters.	VORM Onderscheiden en gebruiken van woordsoorten zonder de termen te kennen: lidwoord, bijvoeglijk naamwoord, zelfstandig naamwoord. Werken met verkleinwoorden: op -je (begin). Werken met lettergrepen. Orderings- en bouwprincipes van zinnen: zinnen maken, zinnen uitbreiden, zinnen inkorten, de volgorde in zinnen veranderen. Werken met enkelvoud en meervoud van zelfstandige naamwoorden: meervoud op -en en -s. BETEKENIS Ontdekken van de zin als betekenisvolle eenheid. Relaties leggen tussen zinnen. Oefenen met vraag- en antwoordzinnen en daarvan de betekenis en functie leren kennen. Oefenen met tegenstellingen. Rubriceren en sorteren van woorden op basis van bepaalde eigenschappen.

NEDERLANDS GROEP 5 (bij NT2-kinderen zie ook doelen van groep 3 en 4)		
Onze leerlingen komen uit verschillende taalsituaties, daarom is het belangrijk dat de leerdoelen aangepast worden aan ieder individu. Bijvoorbeeld: bij kinderen die terug naar Nederland gaan, worden er hogere eisen gesteld dan bij kinderen die in Italië blijven wonen en die het Nederlands als bijvak of zelfs als een tweede taal leren. Deze differentiatie wordt mede mogelijk gemaakt, tijdens de lessen, doordat we gedifferentieerde leerstof aanbieden en we met kleine groepjes werken, en derhalve meer aandacht aan elke leerling kunnen geven. De aanpassing van de leerdoelen wordt in overleg met de ouders aan het begin van het schooljaar bepaald. Indien nodig wordt er (gedeeltelijk) individueel les gegeven.		
LUISTEREN	LEZEN	SPREKEN WOORDENSCHAT/UITSPRAAK/GESPREK
Herkennen en onthouden van geluiden, stemmen, woorden en zinnen, verhalen, beschrijvingen. Uitvoeren van samengestelde, mondelinge opdrachten. Herkennen van het verloop in een verhaal en dit kunnen aanvullen. Herkennen van stemmingen in een verhaal. Samenvatten van een verhaal. Herkennen van andere betekenissen in taaluitingen, in relatie tot de context.	Begrijpend lezen.	Spoken en vertellen in de kring en in kleine groepjes (spontaan, duidelijk en verstaanbaar). Spoken voor de grote groep (spontaan). Overbrengen van eenvoudige boodschappen (mededeling, opdracht, beschrijving, uitleg, verslag). Vragen stellen en beantwoorden. Spelen met klanken, woorden en zinnen (rijm). Imiteren van manieren van spreken en aanpassen aan de situatie. Samen een gesprek voeren over een onderwerp. Samen overleggen en tot een besluit komen. Een telefoongesprek voeren.
STELLEN, SCHRIJFVAARDIGHEID	TAAL	
Schrijven van korte, zakelijke en fantasieteksten: verhaal, gedicht, afbeelding beschrijven, mededeling. Schrijven van brieven aan bekenden, met een korte mededeling. Woordvelden samenstellen en rubriceren. Leren doorzien van de structuur van eenvoudige teksten en verhalen: zinnen van een verhaal in de goede volgorde zetten, een weggelaten deel van een verhaal schrijven, fragmenten van een verhaal in de juiste volgorde zetten. Herkennen van vormverschillen in diverse tekstsoorten: boeken kranten en tijdschriften. Vragen formuleren: (wie) wat- en waarom-vraag. Interpunctie: punt en vraagteken, hoofdletter. Voorlezen uit eigen werk. Luisteren naar het werk van anderen.	VORM Onderscheiden en gebruiken van woordsoorten zonder de termen te kennen: lidwoord, bijvoeglijk naamwoord, zelfstandig naamwoord, werkwoord, voorzetsel. Werken met verkleinwoorden: op -pje en -tje; weglaten van de verkleiningsuitgang. Orderings- en bouwprincipes van zinnen: woorden van een zin in een goede volgorde zetten; zinnen maken; zinsdelen samenvoegen; zinnen uitbreiden, rest toevoegen; zinnen inkorten; de volgorde in zinnen ontdekken. Onderscheiden van de tegenwoordige en verleden tijd van gebruikte persoonsvormen, met tijdsbegrippen als hulpmiddel. Werken met enkelvoud en meervoud van zelfstandige naamwoorden: meervoud omzetten in enkelvoud; meervoud op -eren, met -s/-z- en -f/-v- wisseling. Werken met de vergrotende trap van regelmatige en onregelmatige woorden. Werken met en maken van samengestelde woorden. BETEKENIS Oefenen met vraag- en antwoordzinnen en daarvan de betekenis en functie leren kennen. Rubriceren en sorteren van woorden op basis van bepaalde eigenschappen. Oefenen met tegenstellingen. Werken met spreekwoorden en uitdrukkingen, gekoppeld aan situaties.	

WOORDENBOEK Werken met de alfabetische ordening van letters. Werken met de alfabetische ordening van woorden: woorden met verschillende beginletters, woorden met dezelfde beginletter, woorden met eerste twee beginletters hetzelfde. Opzoeken van woorden in een korte alfabetische lijst.	EFFECT Herkennen van specifieke taalsituaties en de functie daarvan: stemmingen, standaardtaal en dialect. Herkennen van de relatie tussen taalsituatie en taalgebruik. Ontdekken van persoonsgebonden spreekgewoonten: standaardtaal en dialect
---	---

NEDERLANDS GROEP 6 (bij NT2-kinderen zie ook doelen van groep 4 en 5)

LUISTEREN	SPREKEN WOORDENSCHAT/UITSPRAAK/GESPREK	STELLEN SCHRIJFVAARDIGHEID	TAAL
Herkennen en onthouden van geluiden, stemmen, verhalen, beschrijvingen en zakelijke teksten Uitvoeren van samengestelde, mondelinge opdrachten. Herkennen van het verloop in een verhaal of zakelijke tekst en deze kunnen aanvullen (inleiding, kern en slot). Herkennen van stemmingen in een verhaal. Uitleggen van een zakelijke tekst Samenvatten van een verhaal of een zakelijke tekst. Herkennen van andere betekenissen in taaluitingen, in relatie tot de context. Voorlezen uit eigen werk en luisteren naar werk van anderen. LEZEN Begrijpend lezen	<u>Spreeken en vertellen in de kring</u> en in kleine groepjes (spontaan, duidelijk en verstaanbaar). Spreken na voorbereiding (plan maken, onderwerp kiezen, informatie verzamelen en selecteren, eigen tekst maken). In het kort <u>weergeven van de kern van geselecteerde informatieve (trefwoorden)</u>. Overbrengen van boodschappen (mededeling, uitleg, verslag) Vragen stellen en doorvragen. Beantwoorden van vragen. Spelen met klanken, woorden en zinnen (rijm). Imiteren van manieren van spreken. Manieren van spreken aanpassen aan situaties. GESPREK Spreken en vertellen in de kring in kleine groepjes (spontaan, duidelijk en verstaanbaar). Deelnemen aan een groepsgesprek (kleine groep) onder leiding van een medeleerling. Werken aan specifieke gespreksvaardigheden: bij het onderwerp blijven, om verduidelijking vragen, zich verplaatsen in de gedachten van een ander, je mening geven, aansluiten bij een medeleerling, herkennen van non-verbaal gedrag. Leren leiding geven aan een groepsgesprek: onderwerp, gespreksduur (tijd) en gespreksregels bewaken. Een gesprek samenvatten. Een eenvoudige discussie voeren. Een interview afnemen. Zelfstandig evalueren van een groepsgesprek.	<u>Schrijven van zakelijke en fantasieteksten en brieven</u>. Volledig verzorgen van een brief: datum, adressering, aanhef, slotwoorden, afzender. <u>Onderscheiden en benoemen</u> van verschillende soorten zakelijke en fantasieteksten en hun functie aangeven. Bepalen van het doel van een tekst en het publiek waarvoor deze wordt geschreven. <u>Materiaal voor een tekst verzamelen</u> en ordening aanbrengen. <u>Werken met trefwoorden</u>: trefwoorden noteren uit een tekst, schrijven van een eigen tekst met behulp van trefwoorden. Leren doorzien van de structuur van teksten en verhalen: teksten indelen in alinea's. Werken aan een <u>interview</u>. Interpunctie: <u>aanhalingstekens</u>. <u>Verzorgen van een tekst</u>: verbeteringen aanbrengen met betrekking tot indeling, zinsbouw en woordgebruik, spelling en interpunctie; passende illustraties aanbrengen. Bespreken van een eigen creatieve tekst of die van anderen op originaliteit/creativiteit, stijl/woordgebruik, leesbaarheid. WOORDENBOEK Opzoeken van woorden en namen in een woordenboek, telefoonboek, encyclopedie enz. met behulp van trefwoorden. Opzoeken van spreekwoorden, gezegden en uitdrukkingen; symbolen en afkortingen die in een woordenboek gebruikt worden, kennen en toepassen.	VORM Onderscheiden en gebruiken van <u>woordsoorten</u> met de daarbij behorende termen: lidwoord, zelfstandig naamwoord enz. Werken met <u>verkleinwoorden</u>: op -etje en -nkje. Orderings- en bouwprincipes van zinnen: <u>Onderscheiden van zinsdelen</u>: ontdekken van de <u>persoonsvorm</u> in de zin. <u>Werken met enkelvoud en meervoud</u> van zelfstandige naamwoorden: meervoud op -'s en -heden, met -s/-z- en -f/-v-wisseling. <u>Werken met de vergrotende trap</u> van regelmatige en onregelmatige woorden. Werken met samengestelde woorden: samenstellingen maken van enkelvoudige woorden samenstellingen maken door toevoeging van een eigen woord aan een gegeven woord. BETEKENIS <u>Relaties leggen tussen zinnen</u>. Oefenen met woorden als betekenisvolle samenstellingen van letters (woorden vormen en veranderen). Rubriceren en sorteren van woorden op basis van bepaalde eigenschappen. Relaties leggen tussen dingen, begrippen en woorden. <u>Oefenen en werken met tegenstellingen, spreekwoorden en uitdrukkingen</u>: in situaties; herkennen van verschillen tussen <u>letterlijk en figuurlijk taalgebruik, synoniemen</u> Werken met <u>afkortingen</u>. EFFECT <u>Herkennen</u> van specifieke taalsituaties en de functie daarvan: <u>stemmingen, standaardtaal en dialect, moedertaal en vreemde taal</u>. Herkennen van de relatie tussen taalsituatie en taalgebruik. Ontdekken van persoonsgebonden spreekgewoonten: standaardtaal, dialect, moedertaal en vreemde taal.

NEDERLANDS GROEP 7/8 (bij NT2-kinderen zie ook doelen van groep 5 en 6)			
LUISTEREN	SPREKEN WOORDENSCHAT/UITSPRAAK/GESPREK	STELLEN SCHRIJFVAARDIGHEID	TAALBESCHOUWING
Herkennen en onthouden van geluiden, stemmen, verhalen, beschrijvingen en zakelijke teksten Uitvoeren van samengestelde, mondelinge opdrachten. Herkennen van het verloop in een verhaal of zakelijke tekst en deze kunnen aanvullen (inleiding, kern en slot). Herkennen van stemmingen in een verhaal. Uitleggen van een zakelijke tekst Samenvatten van een verhaal of een zakelijke tekst. Herkennen van andere betekenissen in taaluitingen, in relatie tot de context. Voorlezen uit eigen werk en luisteren naar werk van anderen. LEZEN Begrijpend lezen	<u>Spoken en vertellen in de kring</u> en in kleine groepjes (spontaan, duidelijk en verstaanbaar). Spreken na voorbereiding (plan maken, onderwerp kiezen, informatie verzamelen en selecteren, eigen tekst maken). In het kort <u>weergeven van de kern van geselecteerde informatie</u> <u>(trefwoorden)</u>. Overbrengen van boodschappen (mededeling, uitleg, verslag) Vragen stellen en doorvragen. Beantwoorden van vragen. Spelen met klanken, woorden en zinnen (rijm). Imiteren van manieren van spreken. Manieren van spreken aanpassen aan situaties. GESPREK Spreken en vertellen in de kring in kleine groepjes (spontaan, duidelijk en verstaanbaar). Deelnemen aan een groepsgesprek (kleine groep) onder leiding van een medeleerling. Werken aan specifieke gespreksvaardigheden: bij het onderwerp blijven, om verduidelijking vragen, zich verplaatsen in de gedachten van een ander, je mening geven, aansluiten bij een medeleerling, herkennen van non-verbaal gedrag. Leren leiding geven aan een groepsgesprek: onderwerp, gespreksduur (tijd) en gespreksregels bewaken. Een gesprek samenvatten. Een eenvoudige discussie voeren. Een interview afnemen. Zelfstandig evalueren van een groepsgesprek.	<u>Schrijven van zakelijke en fantasieteksten en brieven</u>. Volledig verzorgen van een brief: datum, adressering, aanhef, slotwoorden, afzender. <u>Onderscheiden en benoemen</u> van verschillende soorten zakelijke en fantasieteksten en hun functie aangeven. Bepalen van het doel van een tekst en het publiek waarvoor deze wordt geschreven. <u>Materiaal voor een tekst verzamelen</u> en ordening aanbrengen. <u>Werken met trefwoorden</u>: trefwoorden noteren uit een tekst schrijven van een eigen tekst met behulp van trefwoorden. Leren doorzien van de structuur van teksten en verhalen: teksten indelen in alinea's. Werken aan een <u>interview</u>. Interpunctie: <u>aanhalingsstekens</u>. <u>Verzorgen van een tekst</u>: verbeteringen aanbrengen met betrekking tot indeling, zinsbouw en woordgebruik, spelling en interpunctie; passende illustraties aanbrengen. Bespreken van een eigen creatieve tekst of die van anderen op originaliteit/creativiteit, stijl/woordgebruik, leesbaarheid. WOORDENBOEK Opzoeken van woorden en namen in een woordenboek, telefoonboek, encyclopedie enz. met behulp van trefwoorden. Opzoeken van spreekwoorden, gezegden en uitdrukkingen; symbolen en afkortingen die in een woordenboek gebruikt worden, kennen en toepassen.	VORM <u>Onderscheiden en gebruiken van woordsoorten</u> met de daarbij behorende termen: lidwoord, bijvoeglijk naamwoord enz. Orderings- en bouwprincipes van zinnen: woorden en zinsdelen tot verschillende zinnen samenvoegen, zinnen uitbreiden met zinsdelen, zinnen uitbreiden na een voegwoord, samengestelde zinnen losmaken. <u>Onderscheiden van zinsdelen</u>: ontdekken van de persoonsvorm in de zin, op diverse manieren. Werken met enkelvoud en meervoud van zelfstandige naamwoorden: meervoud op -iën -ieën, -eeën. Werken met de vergrotende en de overtreffende trap van regelmatige en onregelmatige woorden. Werken met samengestelde woorden: met -e, -en- en -s-. BETEKENIS Ontdekken van de zin als betekenisvolle eenheid: <u>tijdsbegrip</u> aanvoelen, tijdsbepalingen toevoegen, tegengestelde zinnen bedenken, zinnen rubriceren naar betekenis. <u>Relaties leggen tussen zinnen</u>. Oefenen met woorden als betekenisvolle samenstellingen van letters (woorden vormen en veranderen). <u>Rubriceren</u> en sorteren van woorden op basis van bepaalde eigenschappen. Relaties leggen tussen dingen, begrippen en woorden. <u>Oefenen en werken met tegenstellingen, spreekwoorden en gezegdes, synoniemen en homoniemen en afkortingen</u>. EFFECT Herkennen van <u>specifieke taalsituaties</u> en de functie daarvan: <u>stemmingen, standaardtaal en dialect, moedertaal en vreemde taal, cultuur en traditie</u> en ander non-verbaal gedrag.

			Ontdekken van persoonsgebonden spreekgewoonten: standaardtaal en dialect; moedertaal en vreemde taal.
--	--	--	--

Bijlage 6 - Nuttige websites

Groep 1-2

www.kleuterspel.be

www.kinderspelletjes.nl

www.nijntje.nl

www.schooltv.nl/koekeloere

www.leerspellen.nl

Groep 3

<http://hotpot.klascement.net/aanbod/quiz/1b/1.htm>

www.leerspellen.nl

Groep 4-5

www.leerspellen.nl

Groep 6-7-8-VO1-VO2-VO3

www.schooltv.nl/beeldbank/po/ (een hele verzameling van videoclippen over uiteenlopende onderwerpen)

www.hetklokhuis.nl/tv-uitzendingen/

www.leerspellen.nl

Adressen uitgeverijen kindertijdschriften:

www.averbode.nl

www.malmberg.nl

www.pippo.nl of www.pompoen.com

www.kidsweek.nl

www.donaldduck.nl

www.nationalgeographicjunior.nl

Mediatips voor ouders

www.nijntje.nl (0 t/m 4 jaar)

www.kennisnet.nl (vanaf 4 jaar)

www.startpagina.nl/kids (vanaf 6 t/m 12 jaar)

www.jeugdjournaal.nl (10 t/m 12 jaar)

www.zapp.nl (van 6 t/m 14 jaar)

www.leerlingen.com (vanaf 14 jaar)

www.uitzendinggemist.nl (alle leeftijden)

Algemeen

<http://kids.flevoland.to>

<http://www.peuterplace.nl>

<https://www.jufanke.nl/>

<http://www.leukvoorkids.nl/>

Bijlage 7 - Nuttige adressen

Leslocatie

Scuola Svizzera di Roma

Via Marcello Malpighi, 14

00161 Rome

Tel: 06 440 21 09

www.scuolasvizzeradiroma.com

Nederlandse en Belgische (semi)overheidsinstellingen

Stichting NOB (Stichting Nederlands Onderwijs in het Buitenland)

Parkweg 20a, 2271 AJ Voorburg

Tel: + 31 70 386 66 46

www.stichtingnob.nl

info@stichtingnob.nl

Inspectie van het onderwijs

Afdeling Buitenland

Postbus 88, 5000 AB Tilburg

www.onderwijsinspectie.nl

Team Buitenland: buitenland@onderwijsinspectie.nl

Tel: + 31 (0)77 46 56 767 voor vragen van ouders over onderwijs in het buitenland

Voor klachten die betrekking hebben op seksueel, psychisch en fysiek geweld kunnen ouders terecht bij de [vertrouwensinspecteurs van de Inspectie van het Onderwijs](#).

Landelijke Klachtencommissie Vereniging Bijzondere Scholen

voor klachten van ouders en scholen die de interne schoolklachtenprocedure doorlopen hebben

Postbus 95572, 2509 CN Den Haag

Tel: + 31 70 331 52 26

www.vbs.nl

LKC@vbs.nl